

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 1147

11. TRAVNJA 2025. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257

9 771451 425001

**Između kredita,
dugova i neizvjesnosti**

SADRŽAJ

6

Podjele u DSHV-u
**Sporne konzultacije
s Vučićem**

8

MUP Srbije protjerao
hrvatsku državljanku
**Osuda protjerivanja
državljana EU iz Srbije**

12

Zoran Panović, programski
direktor Demostata
**Srbija može dobiti neku
vrstu iznuđenog
taborskog dvopartizma**

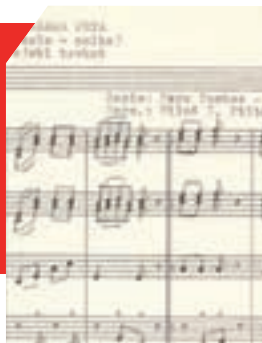
16

»Godine novog preporoda«:
125 godina od rođenja
Stanislava Prepreka (1900. – 1982.)
Svestrani velikan kulture

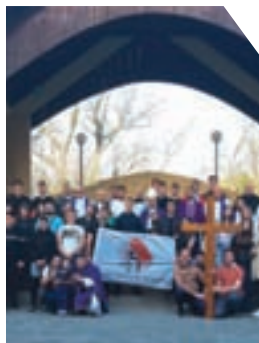
30

Zavod za kulturu
vojvođanskih Hrvata
**Digitalizirana zbirka
igara i kola iz Bačke**

34

Križni put mladih Srijemske biskupije
**Zajedništvo
u mucu Kristovoj**

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Preradovićeve 11
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

vlč. Vinko Cvijin (predsjednik), vlč. Josip
Ivešić, Mirjana Stantić, Gordana Jerković, Ne-
venka Tumbas, Renata Kuruc, Marica Stantić,
Amalija Šimunović, Mirjana Trkulja

RAVNATELJICA:

Karolina Bašić

e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

Zlata Vasiljević (urednica@hrvatskarijec.rs)

REDAKCIJA:

Ivana Petrekanić Sič

(koordinatorka dopisne službe)

dr. sc. Jasminka Dulić

(novinarka, urednica političke rubrike)

Željka Vukov

(novinarka, urednica društvene rubrike)

Davor Bašić Palković

(novinar, urednik rubrike kultura)

Ivan Ušumović
(novinar, urednik sportske rubrike)

Zvonko Sarić

(novinar)

Jelena Dulić Bako

(novinarka)

Ivan Benčik

(novinar)

Suzana Darabašić

(novinarka dopisništva Srijem)

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

LEKTOR:

Zlatko Romić

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)

Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

FINANCIJE I RAČUNOVODSTVO:

Mirjana Trkulja

(tajnice@hrvatskarijec.rs)

(distribucija@hrvatskarijec.rs)

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika d.o.o., Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija

u publikaciji Biblioteka

Matice srpske, Novi Sad

32+659.3(497.113=163.42)

Skeniraj
i preuzmi
aplikaciju

Na dva kolosijeka

Mlada liječnica, hrvatska državljanka, koja je u Srbiji studirala, radila, živjela s obitelji više nije poželjna, jer njen daljnji boravak ugrožava nacionalnu sigurnost. Poslije 12 godina naloženo joj je da ekspresno napusti Srbiju u koju se ne može vratiti godinu dana. Koga briga za jedan život, jednu obitelj. Tko je mladoj liječnici kriv što ima svoje mišljenje, stav, sud. Što je u pogrešno vrijeme napisala ono što je mislila ili je u pogrešno vrijeme, vođena svojim uvjerenjima, podržala one koje nije trebala.

Sloboda izražavanja zajamčena je Ustavom Srbije, u kome se u članku 46. »jamči sloboda mišljenja i izražavanja, kao i sloboda da se govorom, pisanjem, slikom ili na drugi način traže, primaju i šire obavještenja i ideje«. Tako je u Ustavu, a Ustav kanda trpi sve. I nekako se taj članak iz Ustava teško prima kod nas. Ne samo sada već u svim društvenim i političkim prilikama, i svuda tamo gdje je imalo vlasti i moći, vlastito mišljenje i stav nisu dobro došli. Na cijeni su, znate i sami (uvijek), oni koji slušaju i izvršavaju.

Ka središtu europske administracije na dva kotača putuju studenti u blokadi. Biciglat će 1.300 kilometara, a sve kako bi došli na noge europskim institucijama, koje do sada nisu baš marile za događanja u Srbiji. Ne znam je li zbog biciglanja studenata ili iz nekih drugih razloga, tek problemi koje su studenti stavili u fokus petomjesečnih blokada nazvani su »za-
brinjavajući sistemski problemi«. U fokus je stavljeno »ograničavanje građanskih sloboda, nedostatak institucionalne i financijske transparentnosti, kao i politički pritisci na akademsku zajednicu«. Da, i ono nezaobilazno: sloboda medija, gdje smo posebno slabi.

Dobili smo novog mandataru Vlade Srbije, a do uskrasnih blagdana znat ćemo i imena novih-starih ministara. A, da: prije toga, već sutra (subota) dogodit će se veliki **Vučićev** miting u Beogradu. Ide onaj tko mora i hoće. Da čuje i, naravno, podrži one druge zahtjeve »koji su volja većine građana«.

Z. V.

Europarlamentarci pozivaju Srbiju na provođenje reformi

Vlast mora pokazati dosljednost

Srbija je dobro pripremljena u pogledu makroekonomske stabilnosti i fiskalne discipline, međutim zastupnici izražavaju zabrinutost zbog ograničenog ili potpunog izostanka napretka u ispunjavanju kriterija za članstvo u EU u ključnim područjima, poput vladavine prava, slobode medija, izborne reforme i korupcije

Vanjskopolitički odbor Europskog parlamenta usvojio je u srijedu izvješće zastupnika **Tonina Picule** o Srbiji za 2023. i 2024., s 55 glasova za, 13 protiv i 8 suzdržanih. EU u izvješću kritizira Srbiju zbog nedostatka napretka u pristupnom procesu, ali pozdravlja gospodarske korake poduzete u prethodnom razdoblju. Zastupnici Odbora, među ostalim, pozivaju Srbiju da »ozbiljno pokaže« svoju strategijsku orijentaciju k EU, navodi se u izvještaju usvojenom u srijedu.

i fiskalne discipline, međutim zastupnici izražavaju zabrinutost zbog ograničenog ili potpunog izostanka napretka u ispunjavanju kriterija za članstvo u EU u ključnim područjima kao što su vladavina prava, sloboda medija, reforma javne uprave i usklađivanje s politikama EU, posebno u području vanjske politike.

Zastupnici ističu da bliski odnosi Srbije s Rusijom izazivaju zabrinutost u vezi s njenom strategijskom orijentacijom. Pozivaju EU da preispita opseg financijske pomoći Srbiji ukoliko zemlja nastavi podržavati antidemokratske ideologije i ne uskladi se sa sankcijama i zajedničkom vanjskom i sigurnosnom politikom EU.

Ukupan tempo pregovora o pristupanju također ovisi od posvećenosti Srbije dijalogu Beograd – Priština, koji se mora voditi u dobroj vjeri kako bi se postigao pravno obvezujući sporazum zasnovan na međusobnom priznanju, navodi se u izvještaju.

Nivo korupcije prepreka pristupanju

Zastupnici su također zabrinuti zbog pomirljivog pristupa Europske komisije prema Srbiji, usprkos višegodišnjem nazadovanju zemlje u području vladavine prava, demokracije i osnovnih prava, kao i destabilizirajućem utjecaju Srbije na čitavu regiju.

U izvještaju se ističe kako je nivo korupcije u Srbiji značajna prepreka njenom procesu pristupanja EU, te zastupnici pozivaju na potpune i transparentne pravne postupke i službenu istragu o padu nadstrešnice željezničkog kolodvora u Novom Sadu 1. studenoga 2024. godine. Također pozivaju i na nepristrasnu istragu o navodnoj upotrebi nezakonite opreme za kontrolu mase protiv demonstranata.

Zastupnici su zabrinuti zbog sustavnih problema na koje su ukazali studentski i drugi prosvjedi u Srbiji, kao što su pitanja građanskih sloboda, podjele vlasti, korupcije, zaštite okoliša i institucionalne i financijske transparentnosti. Žale što je vlada propustila priliku ispuniti zahtjeve studenata, koji se u velikoj mjeri poklapaju s reformama koje se od Srbije očekuju u okviru procesa pristupanja EU.

H. R.

FOTO: EPA-EFE (Patrick Seeger)

»Duga politička kriza, pojačana izostankom napretka u temeljnim područjima kao što su korupcija, vladavina prava, sloboda medija i izborna reforma, izravno utječe na napredak Srbije ka članstvu u EU. Predugo Srbija pokušava izvući maksimum iz fondova EU, dok zanemaruje naše osnovne vrijednosti i geopolitičku orijentaciju. Proces proširenja zasnovan je na zaslugama, a napredak Srbije mogao bi pozitivno utjecati na cijelu regiju«, ocijenio je izvjestitelj Tonino Picula.

Izostanak napretka u ispunjavanju kriterija

Vlasti u Srbiji moraju pokazati snažnu političku volju i dosljednost u provođenju reformi vezanih za EU i jasno komunicirati građanima o EU i europskom putu Srbije, stoji u izvještaju. U izvještaju se navodi kako je Srbija dobro pripremljena u pogledu makroekonomske stabilnosti

Dr. Đuro Macut mandatar nove Vlade

Srbija je dobila novog mandataru za sastav Vlade prof. dr. sc. **Đuro Macuta**, endokrinologa i profesora Medicinskog fakulteta u Beogradu.

Predsjednik Srbije **Aleksandar Vučić** u nedjelju navečer je, sedamnaest dana od kada su zastupnici u Skupštini konstatirali ostavku **Miloša Vučevića**, rekao kako ga je Macut uvjerio »da može osigurati većinu za izbor nove

vlade«. Vučić je rekao i kako smatra da Macut »posjeduje profesionalne i osobne kvalitete, posvećenost i stručnost za obavljanje dužnosti predsjednika vlade«. Dodao je kako su pitanje carina Sjedinjenih Američkih Država, regionalne politike, europskog puta i investicija zadaci koji čekaju novu vladu. Vučević je podnio ostavku na mjesto premijera nakon napada na studente u Novom Sadu 28. siječnja, tri mjeseca nakon pada nadstrešnice na željezničkom kolodvoru u Novom Sadu u kojem je poginulo 16 ljudi. Istoga dana ostavku je podnio i **Milan Đurić**, gradonačelnik Novog Sada. Samo dan ranije bio je na konferenciji za novinare s Vučićem, kada je najavljena velika rekonstrukcija vlade.

Rok za formiranje nove vlade istječe 18. travnja u ponoć, a do tada Macut treba obaviti konzultacije sa svim strankama i kandidatima za članove nove Vlade, koju bira Narodna skupština na prijedlog mandataru, a izabrana je ako je za nju glasala većina od ukupnog broja zastupnika. Kao i prethodnih dvanaest godina, izvršna vlast i dalje će biti u rukama i pod kontrolom vladajuće Srpske napredne stranke.

Prof. dr. sc. Đuro Macut ima besprijekornu karijeru liječnika i profesora, ali je do sada bio potpuno nepoznat u široj javnosti i nije bio aktivan u političkom i stranačkom životu. Macut se u siječnju 2025. pridružio Pokretu za narod i državu u osnivanju te je bio zapažen na skupu SNS-a u Jagodini gdje se pojavio u bijelom mantilu, a pojavio se i u Pionirskom parku u centru Beograda, gdje tjednima kampira grupa »Studenti 2.0« koja se protivi blokadama fakulteta.

Đuro Macut rođen je u Beogradu 1963. godine, gdje je diplomirao i doktorirao na Medicinskom fakultetu. Specijalizirao je reproduktivnu medicinu i biologiju na Sveučilištu u Ženevi i u Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji. Zamjenik je direktora Klinike za endokrinologiju, dijabetes i bolesti metabolizma Sveučilišnog kliničkog centra Srbije. Redoviti je profesor Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Beogradu i gostujući na fakultetima u Ateni i Skoplju. Predsjednik je Srpskog društva za reproduktivnu endokrinologiju i član Izvršnog odbora Europskog endokrinološkog društva.

Ukazom predsjednika Srbije odlikovan je *Ordenom Karađorđeve zvijezde* II. stupnja.

Mandatar za predsjednika nove Vlade Srbije Đuro Macut izjavio je da o tome koji će biti njegovi potezi na dužnosti premijera neće govoriti prije podnošenja ekspozee u Narodnoj skupštini.

J. D.

EU i dalje najveći trgovinski partner

Ambasador i šef Delegacije Europske unije u Srbiji **Emanuele Giaufret** izjavio je da je EU najveći trgovinski partner za sve zemlje zapadnog Balkana i kako će nastaviti poticati konkurentnost i održivi razvoj u tim državama, kao i da EU i dalje ostaje najveća strana koja podržava privatni sektor, prenio je RTV. On je otvarajući regionalnu konferenciju *Open4Busines: Osnaživanje MMSP u Zapadnom Balkanu – Put ka EU* u srijedu, 9. travnja, rekao da kroz ovaj forum koji se drugi put održava EU osigurava razmjenu iskustava i informacija potrebnih za poticaj privatnog sektora.

»Razgovarat ćemo i o tehničkoj pomoći i kako da mala, velika i srednja poduzeća mogu dobiti kredite koji im omogućavaju modernizaciju, dalji rast i da stvaraju veći broj radnih mjesta«, rekao je Giaufret.

On je podsjetio kako su mnoge države iz ove regije imale 600 milijuna eura iz fondova EU, kao i da su ukupne investicije ukupno iznosile sedam milijardi eura. Prema riječima Giaufreta, EU podržava ne samo poslovno okruženje već i inovacije.

On je naglasio i da plan podrazumijeva i podršku svim zemljama iz ove regije, dodajući da će i reforme za koje su se obvezale sve vlade ove regije sigurno doprinijeti unaprijeđenju poslovnog okruženja time što će se pojačati konkurentnost i vladavina prava.

»To je veoma važno za socijalno-ekonomski dalji napredak. Znači, ne radi se tu samo o ekonomskoj politici, već to je naš program za dalje jačanje stabilne Europe. Jači smo zajedno«, naglasio je Giaufret.

H. R.

Sporne konzultacije s Vučićem

Većina članova Predsjedništva Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, njih osam od ukupno 14, ogradila se od predsjednika Žigmanova, navodeći da to tijelo nije bilo informirano o sastanku s Vučićem. Žigmanov odgovara da je obavio telefonske razgovore s većinom članova Predsjedništva, i da je tom prilikom dobio suglasnost za navedeni susret

Predsjednik Srbije **Aleksandar Vučić** prošlog je tjedna obavio konzultacije s parlamentarnim strankama i koalicijama za sastav nove Vlade. Među strankama koje su prihvatile poziv bila je i koalicija Usame Zukorlić – Ujedinjeni za pravdu – Stranka pravde i pomirenja – Bošnjaci Sandžaka i Tomislav Žigmanov – Demokratski savez Hrvata u Vojvodini. Odlazak predsjednika DSHV-a **Tomislava Žigmanova** na konzultacije bio je povod istupa u javnosti dijela Predsjedništva stranke koji tvrdi da je Žigmanov na razgovor s Vučićem otišao bez konzultacija s Predsjedništvom DSHV-a. Žigmanov tvrdi da je obavio telefonske razgovore s većinom članova Predsjedništva.

Nismo bili informirani

Dio članova Predsjedništva DSHV-a, osmero od 14 članova, svoje reagiranje objavilo je na Facebook stranici stranke, navodeći da unutar stranke »nije bilo rasprave, ni usuglašavanja«. Kako navode, na tijelima stranke nije donesena bilo kakva odluka i za konzultacije su saznali iz medija.

»Budući da se ime naše stranke nalazi u nazivu liste, a Predsjedništvo nije bilo informirano niti raspravljalo o daljnjim političkim koracima, postavlja se ključno pitanje: je li Demokratski savez Hrvata u Vojvodini uistinu službeno pozvan na konzultacije ili je riječ o osobnom pozivu upućenom Tomislavu Žigmanovu?«, navodi se u priopćenju koje su potpisali zamjenik predsjednika **Goran Kaurić**, tajnik **Mladen Petreš**, predsjednik Mladeži **Marin Piuković**, dopredsjednica za Srijem **Ankica Jukić Mandić**, dopredsjednica za južno Podunavlje **Renata Kuruc** i članovi Predsjedništva **Krunoslav Đaković**, **Slavko Benčik** i **Marica Stantić**.

Potpisnici priopćenja pozdravljaju otvorenost za suradnju i sudjelovanje predstavnika hrvatske nacionalne manjine u Srbiji u izvršnim tijelima vlasti, ali kako navode, pitanje participacije u predstavničkim tijelima zahtijeva dodatno usklađivanje.

»Obavještavamo članstvo, kao i sve pripadnike hrvatske zajednice koji su dali glas ovoj listi, da na konzultacijama Tomislav Žigmanov ne zastupa službena stajališta stranke, već isključivo vlastite osobne stavove, budući da

unutar stranke o tome nije bilo ni rasprave ni usuglašavanja. Smatramo da individualni istupi jednog čovjeka ozbiljno narušavaju jedinstvo stranke, produbljuju podjele unutar zajednice i ugrožavaju kredibilitet Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini«, navodi se u priopćenju dijela članova Predsjedništva DSHV-a.

»Kao članovi Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, a osobito kao članovi Predsjedništva i Vijeća, obvezali smo se poštovati Statut stranke, koji je naš najviši pravni akt. Statut definira našu stranku kao zajednicu slobodnih i odgovornih članova, a najvažnija obveza koju smo preuzeli je zastupanje interesa hrvatske manjinske zajednice. Također smo se obvezali donositi zajedničke odluke i zauzimati usklađena stajališta o ključnim političkim i društvenim pitanjima, što obvezuje sve članove, uključujući i predsjednika stranke«, ističu potpisnici priopćenja.

Žigmanov: Dobio sam suglasnost

Tomislav Žigmanov reagirao je na priopćenje osam članova Predsjedništva stranke, koji su ga optužili da je na razgovor s Aleksandrom Vučićem otišao bez konzultacija s tijelima stranke. Kako u priopćenju navodi, Žigmanov je telefonske razgovore obavio s većinom članova Predsjedništva DSHV-a.

»Dobio sam suglasnost za navedeni susret, uz razumijevanje i podršku temeljem međusobnog povjerenja koje bi svaka ozbiljna politička organizacija morala njegovati u vlastitoj hijerarhiji. Povjerenje u političkom djelovanju nije apstraktna kategorija, već konkretan preduvjet operativnosti i djelotvornosti ukoliko se želi očuvati institucionalna stabilnost, jasnoća komunikacije i vjerodostojnost prema zajednici. Naknadna promjena mišljenja od strane dvojice članova Predsjedništva, iskazana u formi javnog nezadovoljstva, ne samo da otvara pitanje unutarstranačke kohezije, već i narušava do sada mukotrpno građenu sliku jedinstva i političke odgovornosti u djelovanju DSHV-a«, navodi Žigmanov.

U odgovoru se dalje navodi da se političko djelovanje nacionalnih manjina mora temeljiti na visokoj razini osobne i institucionalne odgovornosti, te na razboritosti i zrelosti.

»Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, kao jedina politička organizacija Hrvata u Republici Srbiji s kontinuiranom političkom prisutnošću, od svojega osnutka nastoji dosljedno njegovati upravo takva načela u svojem djelovanju. Ono ne počiva na dnevnoj politizaciji i politikanstvu, već na strateškoj promišljenosti, na svijesti o dugoročnim ciljevima zajednice te na čuvanju i unaprjeđenju društvenoga položaja pripadnika hrvatske zajednice«, navodi se u odgovoru predsjednika DSHV-a.

On navodi da je sve izraženiji trend političke fragmentacije hrvatske zajednice u Vojvodini, »koji ne proizlazi iz idejnih razlika ili demokratskog pluralizma, već iz uspo-

stave paralelnih struktura lojalnosti koje se oblikuju oko pojedinaca i interesnih skupina«.

»Svjedočimo pojavi u kojoj određeni pojedinci, osnaženi, prije svega, pristupom financijskim i institucionalnim resursima iz Republike Hrvatske, djeluju mimo, pa i protiv volje većinskog političkog tijela zajednice. Takvo djelovanje nije samo nedopušteno, već i uvelike štetno, budući da potkopava politički legitimitet DSHV-a«, navodi u pripćenju Žigmanov i dodaje da je hrvatska zajednica premala da bi mogla sebi priuštiti unutarnje političke sukobe.

Z. V.

Foto: FB Aleksandar Vučić

SVM u koaliciji s SNS-om, ali ne i u Pokretu

Predsjednik Saveza vojvođanskih Mađara (SVM) **Bálint Pásztor** izjavio je kako će ta stranka ostati u koaliciji sa Srpskom naprednom strankom (SNS) kako bi, po njegovim riječima, nastavila služiti interesima države, a prvenstveno interesima mađarske zajednice u Vojvodini, navodi portal *Danas*. Pásztor je za Subotički mađarski radio rekao kako je SVM »za razliku od drugih stranaka« jedinstven i kako žele ubuduće sudjelovati u radu Vlade Srbije na razini državnih tajnika. Dodao je kako Savez vojvođanskih Mađara neće pristupiti Pokretu za narod i državu, čije je formiranje inicirao predsjednik Srbije **Aleksandar Vučić**, jer žele očuvati svoju samostalnost, iako je, prema njegovim riječima, suradnja SVM-a i SNS-a donijela mnogo toga dobrog mađarskoj zajednici u Vojvodini i Srbima u Mađarskoj. Ocijenio je kako je Srbija danas »bliže formiranju nove vlade nego raspisivanju izbora« i dodao da očekuje početkom idu-

ćeg tjedna sazivanje sjednice parlamenta na čijem će dnevnom redu biti izbor nove vlade.

»Potpuno je jasno da postoji jedna glasna manjina koja već peti mjesec onemogućuje izvođenje nastave, bilo da je riječ o osnovnom ili visokom obrazovanju, koja ograničava slobodu kretanja velikoj većini građana. Te grupe nemaju nikakvu viziju, plan, ideju, a mi u SVM-u ne smatramo da je državni interes anarhija, niti da je interes države nefunkcioniranje institucija, zbog čega ostajemo u koaliciji s jedinom relevantnom i legitimnom političkom snagom – SNS-om«, rekao je Pásztor. Komentirajući nepostojanje natpisa na mađarskom jeziku na pruzi Novi Sad – Subotica, on je rekao kako se na Balkanu prava manjina »nažalost ne podrazumijevaju, bez obzira što piše u Ustavu«, te da to nije specifičnost samo Srbije.

H. R.

MUP Srbije protjerao hrvatsku državljanku

Osuda protjerivanja državljana EU iz Srbije

Hrvatskoj državljanki Arien Stojanović Ivković uručeno je 8. travnja rješenje kojim joj se ukida prethodno odobreni privremeni boravak i zabranjuje ulazak u Srbiju godinu dana

Izvještaj koji je u srijedu usvojio Vanjskopolitički odbor Europskog parlamenta dopunjen je amandmanima kojima se oštro osuđuju, kako se navodi, nezakonita uhićenja i protjerivanja državljana Europske unije iz Srbije. Naime, 8. travnja je hrvatskoj državljanki **Arien Stojanović Ivković** uručeno u MUP-u rješenje kojim joj se ukida prethodno odobreni privremeni boravak i zabrana ulaska u Srbiju godinu dana, odnosno do 8. travnja iduće godine. Time je prestala važiti i radna viza koju je imala za rad u Srbiji.

Nepoželjna zbog »sigurnosnog rizika«

Arien Stojanović Ivković, državljanki Hrvatske, koja je završila Medicinski fakultet u Beogradu, zaposlila se, udala i zasnovala obitelj, vlasti su odlučile uskratiti gostoprimstvo nakon dvanaest godina života u glavnom gradu Srbije, protjerati je iz zemlje i zabraniti ulazak na godinu dana. Dobila je sedam dana da preseli cijeli svoj život. Arien Stojanović Ivković završila je Medicinski fakultet u Beogradu, zaposlila se i udala za državljanina Srbije s kojim ima malo djeteta. Više od desetljeća živi u glavnom gradu Srbije i nikada nije imala problema s boravkom. Sve do 8. travnja ujutro, kada ju je pozvao inspektor iz Uprave za strance i pozvao je da dođe u policijske prostorije, uvjeravajući je da je s njezinim boravkom sve u redu. Arien za N1 kaže da ju je u policijskoj stanici čekalo nekoliko inspektora, među kojima i onaj s kojim je razgovarala. Na licu mjesta uručeno joj je rješenje kojim joj se ukida prethodno odobreni privremeni boravak i zabrana ulaska u Srbiju godinu dana, odnosno do 8. travnja iduće godine. Dodaje da je time prestala važiti i radna viza koju je imala za rad u Srbiji. U obrazloženju jezgrovito stoji da je »organ nadležan za zaštitu bezbednosti Republike Srbije dostavio ocenu da boravak hrvatskog državljanina Ivković Stojanović Arien predstavlja neprihvatljiv bezbednosni rizik«. Za donošenje takve odluke MUP se pozvao na članak 66., stavak 1. Zakona o strancima koji propisuje da se strancu može oduzeti privremeni boravak i zabraniti ulazak u državu ako se naknadno utvrdi da »postoji jedan ili više propisanih razloga za odbijanje zahtjeva za privremeni boravak«.

Što je točno sigurnosni rizik za mladu liječnicu koja u osiguravajućem društvu radi na procjeni štete nastale tjelesnim ozljedama – ne zna ni sama. Život joj se, kaže, svodi na posao, vrtić, dijete, obitelj i odlazak na neki veći studentski prosvjed – ako stigne. A upravo u tom prosvjedu sugovornica N1 vidi mogući razlog svog izbacivanja. Potporu studentima, njihovim zahtjevima i prosvjedima, kaže, dala je ne samo na ulici, već i na svojim društvenim mrežama. Dodaje da je na Instagramu kao liječnica osudila ulazak predsjednika **Aleksandra Vučića** na odjel intenzivne njege i dodirivanje ozlijeđenih u požaru u Kočanima bez rukavica.

Srbijanska policija dala je Arien rok od sedam dana da napusti zemlju i 15 dana da podnese žalbu, s tim da žalba ne odgađa izvršenje rješenja. Zbog toga je ova žena prisiljena napustiti grad u kojem je živjela više od desetljeća, a njezina će mlada obitelj biti rasparčana.

»Možda ću ostati bez posla, možda ću morati povesti dijete sa sobom, što znači da neće vidjeti oca, ići u vrtić«, kaže Arien u razgovoru za N1.

Zbog zabrane ulaska u zemlju dijete, koje je dvojni državljanin, neće moći dovesti u posjet obitelji u Srbiju, već

Grupa od 46 nevladinih organizacija (G46) Foruma za sigurnost i demokraciju zatražila je u srijedu poništenje odluke o protjerivanju hrvatske državljanke Arien Stojaković Nikolić iz Srbije.

NVO su ocijenile da takva odluka predstavlja nastavak prakse primjene pravnog nasilja prema strancima koji legalno borave u Srbiji, kojom ih kažnjava lišavanjem njihovih zakonskih prava zbog slobodnog uživanja ustavnog prava na slobodu misli i izražavanja.

Ta organizacija je u priopćenju navela da je Bezbednosno-informativna agencija (BIA), paralelno s rastom nezadovoljstva građana političkom situacijom u Srbiji, sve više pribjegavala mjerama represije i odmazde protiv stranaca, iako su zakonito boravili na teritoriju Srbije, samo zato što su javno iskazivali svoju podršku zahtjevima građana za pravednije društvo, ili su s njima sudjelovali na javnim skupovima i protestima.

će kontakti ovisiti isključivo o njihovoj mogućnosti dolaska u Hrvatsku. Arien Stojanović Ivković obratila se za pomoć Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Beogradu, a najavila je i žalbu na navedenu odluku srbijanskih službi sigurnosti. Kako neslužbeno doznaje N1, Arien nije usamljen slučaj te je više hrvatskih državljana umjesto dozvole priremenog boravka dobilo zabranu ulaska u Srbiju.

Vratiti povjerenje građana u institucije

U izvještaju koji je usvojio Vanjskopolitički odbor EP odbacuju se tvrdnje predstavnika vlasti Srbije da su EU i neke njezine članice umiješane u organiziranje studentskih prosvjeda s ciljem pokretanja »obojene revolucije«. U tom kontekstu Europski parlament oštro osuđuje nezakonita uhićenja i protjerivanja građana EU, kao i javno objavljivanje osobnih podataka građana EU od strane osuđenih ratnih zločinaca, zajedno s govorom mržnje usmjerenim protiv nacionalnih manjina. U usvojenom tekstu istovremeno se izražava zabrinutost zbog sve većeg broja zadržavanja europskih državljana na granici Srbije, te navodi da se anti-EU narativi očituju kroz pad potpore europskim integracijama u srpskom društvu i kroz jačanje prisutnosti stranih autokratskih aktera u zemlji.

Europski parlament poziva vlasti da vrate povjerenje građana u državne institucije osiguravanjem transparen-

tnosti i odgovornosti te potiče sve političke i društvene aktere da se uključe u inkluzivan i suštinski dijalog s ciljem ispunjavanja reformi povezanih s EU.

Vojnić: Prostor slobode se sužava

Predsjednica Hrvatskog nacionalnog vijeća i saborska zastupnica **Jasna Vojnić**, na svojem profilu društvene mreže Facebook, oglasila se povodom slučaja protjerane državljanke Hrvatske riječima: »Situacija u Srbiji ide u zabrinjavajućem smjeru, prostor slobode se sužava, a demokratski standardi se ozbiljno narušavaju dok se u javnosti ponovno pojavljuje retorika devedesetih – od koje se do kraja nismo niti oporavili. I ovdje nije riječ o dramatičnom tonu, nego o odgovornosti. Europske institucije, razumijemo, imaju vlastite izazove, ali se ovi signali koji mogu prerasti u ozbiljne probleme na Balkanu ne smiju zanemariti. Zato još jednom jasno poručujemo: Mora se hitno i odlučno reagirati. Ne samo zbog Arien. Nego zbog pravde, slobode i prava svih građana – i budućnosti ovog prostora kojem svi mi pripadamo i u kojem želimo ostati živjeti. A kada Srbija ponovno bude imala legitimnog i odgovornog sugovornika, potrebno je inzistirati da se ovakvi problemi počnu i sustavno rješavati«.

H. R.

Između kredita, dugova i neizvjesnosti

»Nitko nije mogao doći do financija u ovom najkritičnijem momentu, ljudi su nabavljali umjetno gnojivo, sjeme i gorivo putem kredita kako bi izgurali sjetvu na vrijeme. Jeste novac sada počeo stizati, ali je kasno, ono za što smo se mi borili nije ispunjeno«, kaže Marinko Kujundžić

Poljoprivrednici u Srbiji već godinama upozoravaju na brojne probleme s kojima se svakodnevno susreću, od kašnjenja isplata subvencija, nejasnih procedura do nepovoljnih uvjeta za financiranje proizvodnje. Premda je prošle godine nakon velikih prosvjeda potpisan sporazum između predstavnika poljoprivrednika i Ministarstva poljoprivrede koji je trebao riješiti ključne probleme, situacija na terenu pokazuje kako dogovor nije u potpunosti ispoštovan. O tome kakva je trenutačna situacija, zašto isplate subvencija ponovno kasne i što se dogodilo s obećanim mjerama poput subvencioniranih kredita, povrata akcize na gorivo i subvencionirane nabave sjemena, razgovarali smo s članom Udruženja poljoprivrednih proizvođača Subotice **Marinkom Kujundžićem**. U razgovoru koji slijedi Kujundžić ističe koliko je važno imenovanje stručnih ljudi na čelo Ministarstva poljoprivrede, objašnjava na koje sve načine kašnjenje sredstava ugrožava proizvodnju te upozorava kako će, bez konkretnog rješenja ovih problema, brojna poljoprivredna gospodarstva nastaviti nestajati.

Kašnjenje isplate subvencija

Na pitanje je li bilo komunikacije s Ministarstvom poljoprivrede nakon prošlogodišnjih sastanaka, Marinko nam govori kako ih nije bilo uopće. Potpisan je sporazum, stoga više nisu vidjeli potrebu za razgovorima jer je sve usuglašeno. Kaže kako je pohvalno to što su konačno krenule isplate subvencija, iako je bilo rečeno kako će do početka travnja svima već biti na računima.

»Meni osobno subvencije su isplaćene 7. travnja. Potrebno je odreći se žalbe na portalu eAgrar, nakon toga, osmog dana trebaju leći sredstva. Loše u svemu tome je što ponovno nije ispoštovan sporazum, jer u njemu je pisalo kako će do 1. travnja biti isplaćena sva sredstva, međutim to se nije dogodilo. Mi to nismo bez razloga tražili, nama su prijeko potrebna sredstva koja ulažemo u nov proizvodni ciklus. Budući da sam ja odmah na početku podnio zahtjev za subvencije, među prvima sam vjerojatno i dobio isplatu, a oni koji su podnosili u posljednjem

momentu mogu očekivati novac kasnije, možda i na kraju travnja. Još jedna loša stvar je to što su se računali za naftu koju su ljudi uzimali od početka godine tek sada počeli pojavljivati na eAgraru kako bi mogli podnijeti zahtjev za povrat akcize. Nitko nije mogao doći do financija u ovom najkritičnijem momentu. Ljudi su nabavljali umjetno gnojivo, sjeme i gorivo putem kredita kako bi izgurali sjetvu na vrijeme. Jeste novac sada počeo stizati, ali je kasno, ono za što smo se mi borili nije ispunjeno. Ne znamo ni što je pravi razlog zašto kasni isplata subvencija. Ako su recimo oni koji su od 25. veljače uredno podnijeli zahtjeve, zašto njima nije bilo isplaćeno na vrijeme? Čuli smo kako im je problem što ima mnogo novih gospodarstava i verifikacija parcela, a neke verifikacije nisu ni prošle u ovom roku, možda će neki i ostati bez subvencija za te parcele. Bitno je spomenuti kako je stavljen rok od mjesec dana

za prijavu subvencija, a ispostavilo se kako je to kratak period. Imamo primjer gdje je poljoprivrednik licitirao za državnu zemlju za ovu godinu, stići će posaditi, ali neće moći podnijeti zahtjev za subvenciju jer je rok istekao prije nego mu je zemlja dodijeljena. Ima dosta ljudi koji nisu upućeni, starija gospodarstva, nisu stigli podnijeti na vrijeme i takvi će ostati ove godine bez poticaja», govori nam Marinko Kujundžić.

Kaže kako ne vidi razlog zašto taj rok mora trajati samo mjesec dana, te je suština kako opet potpisani sporazum nije ispoštovan. Bilo je problema i oko osiguranja parcela jer je, kako kaže, javni poziv za to izišao tek posljednjeg tjedna prosinca pred Novu godinu. Ljudi su čekali dugo na realizaciju, nisu znali smiju li mijenjati biljnu strukturu na eAgraru ili ne dok ne prođe isplata osiguranja i samim tim su kasnili s prijavom za subvencije. Ističe kako je potrebno raspisati javni poziv za osiguranje ranije kako ne bi bilo zašto s unosom novih parcela i mijenjanja biljnih struktura.

Ključni problemi

U daljnjem razgovoru dotakli smo se i drugih problema s kojima se susreću poljoprivrednici, među njima su i subvencionirani krediti. Kako kaže Kujundžić, na sastancima s Ministarstvom bilo je obećano kako će biti dostupni poljoprivrednicima odmah od početka godine, međutim ni danas ovi krediti nisu aktivni. Zato su ljudi primorani uzimati keš kredite koji su izuzetno nepovoljni ili druga opcija im je zaduživanje kod poljoprivrednih kuća gdje mogu uzeti robu unaprijed, ali su obavezni vratiti dug u robi čim skinu rod s njive kada je cijena po kilogramu najniža. Naravno, i u ovoj drugoj opciji obračunava se kamata na iznos robe koja je dana početkom godine. Na taj način, ističe naš sugovornik, poljoprivrednici nisu u mogućnosti čekati povolj-

nije tržišne uvjete i prodati robu kasnije kada bude skuplja nekoliko dinara, što čini veliku razliku u profitu.

»Što se tiče subvencionirane nabave sjemenske robe, još se ništa ne zna. To stoji, niti je napravljen pravilnik, niti itko spominje. Ako bi se teoretski to realiziralo, poljoprivrednik je dužan sačuvati fiskalni račun na kojem će stajati broj poljoprivrednog gospodarstva ili PIB ukoliko su u PDV-u. Kada bi izišao javni poziv, trebalo bi uslikati i priložiti na eAgrar kao što se to radilo prilikom verifikacije parcela. Pričali su i o nekoj mogućnosti gdje će se ti računi sami pojavljivati automatski na portalu poput računa za naftu, ali svakako još ništa od svega toga. Bilo je razgovora i o burzi koja nam je ključna što se tiče ugovaranja cijene unaprijed kojom bismo imali sigurnost u proizvodnji. Recimo, preda se roba i dobijaju se hartije od vrijednosti kojima se može obavljati terminska prodaja. Na taj način imaš garant za uzimanje repromaterijala jer je roba na lageru koju ćeš prodati kada tebi bude odgovaralo, a ne da si prinuđen prodati je čim ju skineš s njive. To je priča od početka naših protesta, od 2022. godine, ali i dalje se ništa konkretno nije dogodilo po tom pitanju. Zato nam je burza toliko važna jer se prilikom prodaje na razlici u cijeni mnogo gubi. Uzmimo kao primjer žito, ono je u žetvi bilo 20 dinara, a sada je cijena bila 25 dinara po kilogramu. Računajte samo po hektaru, u toj razlici možete dobiti više novca nego što je iznos cijelog poticaja. Ako rodi oko osam tona žita po hektaru, neka je cijena žita samo za jedan dinar veća, to vam je 8.000 dinara više, a iznos subvencije je 18.000 dinara po hektaru što je skoro polovina od tog iznosa. Ljudi su prezaduženi, imali smo tri katastrofalne godine gdje su se mnoga gospodarstva ugasila jer za njih nije bilo oporavka. Rasprodali su djedovinu kako bi izašli iz dugova, a nekima čak ni to nije bilo dovoljno. Ima nas koji preživljavamo, ali uglavnom je to mješavina sreće u pogađanju kulture koja će dobro roditi i zaduživanja, gdje se na kraju nadaš kako ćeš godinu završiti makar na nuli. Krećem od sebe, posljednje tri godine imam kulture s kojima sam tri godine u minusu, i to bez amortizacije, bez mog rada, bez plaćanja PIO i zdravstva, samo onog što sam uložio u njivu. Na parcelama koje su moje sam možda na nekoj nuli, ali tamo gdje sam u zakupu sam u minusu«, naglašava Marinko Kujundžić.

Očekivanja od novog Ministarstva

Upitan o očekivanjima nove Vlade naš sugovornik kaže kako je najvažnije imenovanje na čelo Ministarstva poljoprivrede neke stručne osobe, jer posljednji ministar, iako je bio stručan u svojoj profesiji, nije razumio ono što su oni tražili.

»Ako netko stavi pečat i potpis kao ministar, a ne ispoštuje potpisano, čemu onda svi razgovori i sporazumi? Više su pomoćnici i suradnici ministra doprinosili od njega samoga što ne bi trebao biti slučaj. Ministar treba biti vodeća persona, onaj koji se razumije u materiju kako bi prepoznao sve neke slabe točke u kojima leže problemi i radio na rješanju same situacije«, zaključuje Marinko Kujundžić.

Ivan Ušumović

Zoran Panović, programski direktor Demostata

Srbija može dobiti neku vrstu iznuđenog taborskog dvopartizma

Poslije svih ovih mjeseci mislim da je srpsko društvo još podjeljenije, da je vlast još ogoljenija, ali da s ove oporbene strane još nema realno konstituirane alternative

** Velika je stvar za stabilizaciju političke scene u Srbiji, čak mislim za opstanak samog višepartizma, da se zaista ogromna antivučićevska Srbija strateški artikulira*

Intervju vodila: Jasminka Dulić

Programski direktor Demostata **Zoran Panović**, novinar i sociolog, bio je novinar *Danasa* od njegovog osnivanja, u jednom razdoblju glavni i odgovorni urednik lista, posljednjih nekoliko godina redovni je kolumnist u nekoliko medija i autor emisije *Pres i ja* na Radio-televiziji Vojvodine. Redovito komentira aktualna politička događanja u Srbiji. S njim smo u ovom intervjuu razgovarali o imenovanju mandatar nove Vlade te o političkim previranjima u Srbiji.

► **Mandatar nove Vlade Srbije je liječnik i profesor Đuro Macut. Kako vidite njegov izbor, što će donijeti?**

To je jedna vrsta iznenađenja, ali nije senzacija. Da je bio na primjer netko tko se spominjao u nekim čaršijskim naklapanjima i političkim kuloarima, bilo bi potencijala za senzaciju ali ostalo je ipak samo na nivou iznenađenja. Predloženi mandatar, iako se pojavio na dva **Vučićeva** bitna skupa, to su miting u Jagodini gdje se pojavio u bijelom mantilu kao liječnik i skup Vučićevih pristalica u Pionirskom parku u Beogradu, generalno ipak nije toliko poznat u široj javnosti i nema neko političko iskustvo. Interesantno je u obraćanju predsjednika Vučića nekoliko

stvari: vidi se da je inzistirao na tome da bude netko tko ima »prof. dr.« što očigledno znači potrebu da se na neki način parira pobunjenom sveučilištu. S druge strane, vrlo mi je interesantno da je Vučić povukao paralelu s prvim predsjednikom Vlade Srbije u vrijeme komunizma, 1945. godine, **Blagojem Neškovićem**, koji je također bio liječnik. I istina je da je Nešković bio liječnik, ali on je došao na mjesto predsjednika Vlade kao član Komunističke partije Srbije, ne zato što je bio liječnik već što je bio član Komunističke partije i sudionik Narodnooslobodilačke borbe, odnosno partizanskog pokreta. Ali interesantno je da se u povijesnim interpretacijama Neškovićeve uloge spominje uvijek da je on među prvima naslutio, otkrio to tzv. perfidno antisrpsstvo u toj bivšoj jugoslavenskoj ranoj konstelaciji.

► **Zašto mislite da je to bitno?**

Mislim kako Nešković nije bezveze citiran, da je to netko smislio i da to nije puka faktografija već neki novi otpor tom nekom perfidnom antisrpsstvu na čemu ova vlast također inzistira. Ponekada reagira na neke i realne antisrpske poteze, ali ima i dosta te stare paranoje i mani-

pulacije koja je dosta koštala građane Srbije. Bode uši i ta formulacija da je gospodin **Macut** najbolji endokrinolog od Beča do Istanbula. To je jedna česta fraza koja se ovdje u srpskom javnom govoru potencira: od Beča do Istanbula. Vučić je recimo izgovorio da ćemo imati najbolja vina od Beča do Istanbula, drugi dužnosnici vladajuće stranke govorili su da smo najstabilnija država od Beča do Istanbula, najveću vojsku da imamo od Beča do Istanbula, ranije se govorilo da su neke žene najmoćnije od Beča do Istanbula, neki novinari da su najbolji od Beča do Istanbula. To je jedna stara fraza koja pomalo, uz svo dužno poštovanje nekih pojedinaca koji zaista imaju neki utjecaj od Beča do Istanbula, djeluje vrlo pretenciozno i nekada možda stavlja Beograd ili Srbiju u neku poziciju u kojoj ona nije. To je neka točka koja može prilično zavarati jer mnogi oko nas ne razmišljaju u tim kategorijama: od Beča do Istanbula. To je neka vrlo provizorno povučena prava linija koja ignorira neke druge ljude i institucije i države koje također imaju možda i veći utjecaj od Beča do Istanbula.

► **Koliko je važno to što Đuro Macut nema političkog iskustva i što se o njemu govori isključivo u odnosu na njegovu liječničku profesiju i dostignuća u medicini?**

Vidjet ćemo hoće li gospodin Macut proći neki dodatni proces inicijacije kao što je prošla **Ana Brnabić** kao nestranačka ličnost ili neće. Ali Brnabić, kada je postala premijerka, faktički je bila nestranačka ličnost i došla iz NVO sektora pa se čak doživljavala kao neko liberalno rješenje na čelu Vlade. Ali vremenom, zaista upornim radom, ona je prošla taj proces inicijacije i postala naprednjakinja u punom smislu riječi. I zaista je visoko podigla ljestvicu, i ne znam hoće li je Đura Macut moći dostići. Čak i **Miloš Vučević** u najboljem izdanju nije mogao prebaciti tu ljestvicu koju je postavila Brnabić. Ali izgubila se ta senzacija, jer je jednostavno s Brnabić to prokockano i više se ne može dogoditi, kao što su govorili Vučićevi analitičari poslije izbora Ane Brnabić kada su prebacivali Hrvatskoj je li hrvatsko društvo spremno za premijera Srbina i geja na primjer. Te vrste senzacija su prošle. Sad ćemo vidjeti hoće li gospodin Macut ići u pravcu da postane puni i pravi naprednjak, zavjetnik, lojalist ili će možda biti u poziciji nekadašnjeg gradonačelnika Beograda **Radojičića** koji je faktički figurirao kao gradonačelnik Beograda a grad je vodio **Goran Vesić**. Hoće li Macut imati svog gorana vesića? Može biti vrlo vjerojatno. I mislim da je i u vladi Miloša Vučevića najbitniji bio ministar **Siniša Mali**, koji je faktički radio premijerski posao u punom kapacitetu i vrlo je blizak s predsjednikom Vučićem. Ali svakako u ovom sustavu vlasti vladaju uglavnom transmisije volje predsjednika države, tako funkcionira sustav.

► **Hoće li se s novom, rekonstruiranom Vladom uspjeti konsolidirati društvo i prevladati društveno-politička kriza?**

Pa teško, jer kriza koja je počela padom nadstrešnice na željezničkom kolodvoru u Novom Sadu je ono što se u teoriji zove »crni labud«. Desi se neki događaj koji apsolutno poremeti sve procese, i taj pad nadstrešnice

koji je sam po sebi jeziv, bio je povod za demonstracije i prosvjede, ali ne samo sam taj događaj već se aktivirala i sva nagomilana frustracija od ranije. Poslije svih ovih mjeseci mislim da je srpsko društvo još podjeljenije, da je vlast još ogoljenija, ali da s ove oporbene strane još nema realno konstituirane alternative. To vidi i vanjski faktor, i zapadni i istočni, koji prije svega očekuje neku vrstu stabilnosti ovdje. Srbija je unikatna u tom smislu da postoji neki konsenzus Zapada i Istoka, što po drugim pitanjima nije lako postići. Kao ni konsenzus Srbije i Europske unije oko neke zajedničke uporišne točke, a ovdje očito postoji konsenzus oko održanja vlasti u Srbiji. Ali to za Vučića može biti pomalo nezgodno da on, kao netko tko se predstavlja kao suverenist, toliko ovisi od stranog faktora.

► **Čini se da to njemu ne smeta.**

Uvijek ponavljam da 2012. naprednjake nije dovela zapadna vlast, ali su oni 2011. i 2012. prihvaćeni bili od zapada kao alternativa. I kao legitimni partner ako pobijede. Velika je stvar za stabilizaciju političke scene u Srbiji, čak mislim za opstanak samog višepartizma, da se zaista ogromna antivučićevska Srbija strateški artikulira i možda na paradoksalan način tu im može pomoći Vučić tako što bi konačno formiranje tog njegovog famoznog Pokreta za narod i državu moglo ubrzati i formiranje jednog drugog demokratskog i patriotskog pokreta. Čak po automatizmu, tko nije u Vučićevom pokretu je u onom drugom pokretu, tu za treći put postoji vrlo malo prostora. I na taj neki čudan, pomao divlji način, Srbija može dobiti neku vrstu iznuđenog taborskog dvopartizma. Jer ipak u ovoj zemlji se sve može svesti na jednu osnovnu stvar – jeste li radikal ili demokrat. I tu se svi mogu manje-više razvrstati. Tako da u suštini mi imamo dvije partije: radikale i demokrate.

► **Ali bilo je tijekom trideset godina višestranačja mnogo prelijetanja s jedne na drugu stranu?**

Mnogi su demokrati prešli u radikale, a nije toliko radikalno prešlo u demokrate, samo poneki. I to je također veliki debalans, ali i jedan veliki uspjeh Vučićeve politike, koji je mnoge kontingente iz partija koje su bile petooktobarske ili su nastale na tim tradicijama preveo u svoje redove. To je sada jedan čudan proces, nelinearan proces radikali-naprednjaci, zavjetnici-naprednjaci polako odlaze i dolaze zavjetnici. Kad kažem zavjetnici, mislim na jedan mnogo širi pojam od same partije Zavjetnici, to je nešto jako blisko ideji Pokreta za narod i državu. Izvorni naprednjaci iz 2011. i 2012. bili su partija vrlo jasno reformski orijentirana, usprkos nekim reakcionarnim strujama kod njih i imali su dokument *Bijela knjiga*, koji je bio reformski i plenumski dokument. Govorili su recimo da je sloboda medija osnovni uvjet demokracije i slično. Mislim da su oni tu *Bijelu knjigu* napustili i sada donose neke deklaracije ali moguće je da tu još treba očekivati neki konkretniji dokument koji bi specificirao ideološku platformu pokreta.

► **Ima li nekih indikatora da će se zaista stvoriti taj drugi demokratsko-patriotski blok, kako ga nazivate?**

To je jedan stalni pokušaj ali je teško, jako teško. Ovdje se vidi koliko je veliko to uporište komunizma, jer s jedne strane Vučić je preuzeo tu etatističku komponentu socijalizma kakav je bio ovdje, dok je dobar dio onih koji su bili dio oporbe ili kritičke javnosti preuzeo jednu samoupravnu, bespartijsku pluralnu ideju. I to je sve udaljavanje od jednog iole normalnog višepartijskog sustava. Ali Srbija očito 35 godina nakon uvođenja višestranačja ima probleme s tim i teško se to uspostavlja, a to je zaista veliko, sudbinsko pitanje Srbije. Mi se i dalje nalazimo u nekoj nultoj točki 90-ih, s tom dilemom treba li nam višepartijski sustav ili ne, treba li nam pravna država ili ne, treba li nam sloboda medija ili ne. To je tragedija ove zemlje, kao što tragedije daju i političku dinamiku.

► **Imaju li oporba i studenti pravi odgovor na društvenu i političku krizu? Što su im ciljevi pomalo je nejasno, osim šest zahtjeva što traže studenti, i poboljšanje izbornih uvjeta što traži oporba. Ne vidi se neki alternativni politički program ni ideja kako razriješiti ovu krizu i ka čemu treba ići u nekom strateškom smislu.**

Problem je što smo opet u velikom paradoksu. Ta vrsta nadstranačkog imidža i platforme studentskog pokreta pridonijela je njegovoj masovnosti, ali s druge strane fali mu komponenta da može inicirati ili pokrenuti jednu političku artikulaciju u Srbiji. Postoji rizik, ako bi se krenulo ka političkoj artikulaciji, dalje masovnosti podrške i onda dolazimo do suštinskog problema a to je odnos s oporbom. Bio sam sudionik dva studentska prosvjeda 1992. i 1996. i oba su imali jasnu i neskrivenu bliskost i partnerstvo s oporbom. Sada toga nema i mislim da je zgražavanje nad oporbom čak i iz antirežimskog dijela javnosti u dobroj mjeri podsvjesno prihvaćanje Vučićeve propagande protiv oporbe. Oporba ima mnoge mane, ali nije toliko loša koliko se predstavlja, ona ima problem uobličiti se i konstituirati ali nije ni lako biti oporba u ovakvoj atmosferi. Sad se ona predstavlja vrlo olako kao da postoje deseci tisuća članova oporbe, nekih odbora, neke infrastrukture, koji samo čekaju što će im reći neki analitičari ili studenti pa da krenu raditi kako treba. Pa ne, vrlo malo je članova političke oporbe koji su spremni za političku akciju u Srbiji, to je nekoliko tisuća ljudi. Ali svi ti koji su formalno u oporbi i članovi stranaka oni su već svi na prosvjedima. I druga stvar, postavlja se jedno nekorektno pitanje jesu li članovi oporbenih stranaka građani nižeg reda, a onda ako vam ne valja ova oporba vi onda napravite drugu. To teško ide, očito. Ako pogledate Proglas, oni su motivacijska grupa ljudi koji imaju svoj integritet, profesionalni i osobni, ali se i dalje ne zna što trebaju biti na kraju: da li samo motivacijska grupa ili imaju ambicije biti politička partija ili ne, neki monitoring ili neki think-tank? Mnogo je još tu stvari neriješeno. I mislim kako je jedini put oporbe ujedinjenje, ali ne kao nekada da se mnogo entiteta ujedini u neku koaliciju, već da mnogi entiteti, a namjerno govorim entitet, jer teško je govoriti o izgrađenim partijama, se integriraju u nove veće političke organizacije ili partije. Komotno se četiri ili pet partija može integrirati u jednu i to je taj neki pravac okupljanja i stvaranja jednog

velikog narodnog demokratskog patriotskog pokreta koji bi parirao Vučićevom pokretu. I tu je onda pitanje masovnosti i vrlo je neizvjesno na čijoj je strani, jer Vučić je uvijek imao prednost na terenu i u izbornom procesu i pitanje je tko bi imao tu prednost na terenu pa i izbornom procesu.

► **To je pravac koji se logično nameće, ali zašto onda oporba ne pravi korake u tom pravcu ujedinjavanja i stvaranja nekog novog pokreta?**

Zato što je godinama Vučić uspijevao vrlo pasionirano tu oporbu fragmentirati na način da fragmentira desnicu jer je prepoznao da mu opasnost više dolazi s desnice. Uspješno je razbijao i druge, a desnicu je vrlo uspješno i razbijao i kontrolirao. A postoji i problem što Srbija ima problem raspada Demokratske stranke. To je jedna duga agonija, a postojeći DS koji ima taj brend samo je jedna od frakcija DS-a. I bitna je regeneracija DS-a i prostora oko centra ili lijevo od centra, tzv. demokratskog nacionalizma, i mora doći do ukрупnjavanja. A to je teško i ima dosta tih restlova iz agonije raspada DS-a. S druge strane, svi ti entiteti i njihovi lideri imaju svoje partikularne interese koji su možda legitimni, ali nisu nacionalno odgovorni. U toj većoj integraciji ne mogu biti svi ni predsjednici ni ono što žele biti, što naravno Vučić vješto koristi. Mora se priznati da su radikali čvršći politički materijal od nazovidemokrata jer su taj raskol koji su imali sa **Šešeljem** vrlo uspješno prebrodili, onda su se integrirali, jedni drugima oprostili i nisu masovno poslije 5. listopada prelazili u petooktobarske stranke, dok su ovi zaista do jednog nekulturnog nivoa ušli u konverziju. Ja razumijem da konvertiti stabiliziraju politički sustav i uvijek ih ima, ali baš toliko masovno konvertitstvo je jedna poražavajuća stvar za taj politički dio Srbije.

► **Rekli ste kako se vratila parola »Beograd je svijet«, ali da svijet više nije isti. I svijet i odnosi u svijetu su se promijenili i čini se da se Vučić i naprednjački blok lakše transformiraju i bolje prilagođavaju novim okolnostima nego tzv. demokratski blok.**

Ne samo da se transformiraju bolje nego Vučiću i međunarodne okolnosti idu u prilog. On ima i sreće, jer su i **Boris Tadić** i **Mirko Cvetković** imali tu nesreću da ih je sačekala svjetska ekonomska kriza. Naprednjaci su se kao oporba, kada su dolazili na vlast, tako mogli predstaviti i kao pokret socijalno ugroženih, jer mnogo ljudi je ostalo bez radnih mjesta. U posljednje vrijeme jesu ekonomski problemi i inflacija, ali oporbi je bilo teže predstaviti se kao socijalna snaga, više su išli na kritiku korupcije, odsustva slobode medija, pravne države, recidiviranja 90-ih. A sada ni Europa nije ista Europa. Danas je Europska unija više sigurnosno nego vrijednosno pitanje i očito je sada u pitanju i da se ova regija ima pod kontrolom. To se vidi u potezima dužnosnika EU. A politika sada ostaje enigma za sve, to je jedna vrsta nepredvidljivosti i ne znamo što će biti, ali se urušavaju i neke propagandne matrice ove vlasti jer ono što je preuzeto od putinovskog novogovora, recimo kolektivni Zapad više ne postoji kako je postojao nekada. A što će biti, to ćemo vidjeti. Ali uzмимо tko spominje više u Srbiji Briks, a jedno vrijeme su

puna usta Briksa bila, tko spominje više Open Balkan. Ne možete imati Open Balkan kada nemate elementarne politički središene odnose, a oni se ne mogu srediti jer se odnosi zasnivaju ovdje na narativima iz 90-ih, koji su ratni i koji su sakralizirani i tu nema nikakvih pomjeranja. Zato to traje ovoliko dugo, jer nitko neće da revidira svoje narative ili ih uskladi s realnošću.

► **Ako bi se ostvarila ta dva bloka, kako manjinske stranke u tome da se opredijele, kakva je njihova pozicija: ići uvijek uz vlast ili ne?**

U mom shvaćanju politike manjinske stranke getoiziraju ljude i bliži sam onom američkom principu da velike partije po samoj svojoj logici sve to što manjinske partije zastupaju imaju inkorporirano u svoje programe pa onda nema potrebe za njima i da se onda ljudi opredjeljuju više po tome jesu li socijalisti ili republikanci nego što su po naciji. Ali to je neki idealno-utopijski model možda, a postojanje nacionalno-manjinskih stranaka je realnost i u Srbiji i u nekim drugim državama. I to jeste malo nezgodno pitanje. Vrlo je osjetljivo pitanje kada manjinske stranke idu uz vlast, što daje neku vrstu pošteđenosti od mnogih stvari kojih ne bi bile pošteđene da su ostale protiv vlasti i vidimo da je to sada politika svih manjinskih partija u Srbiji da idu uz vlast. Ali opet je to neprirodno jer neće svi članovi

tih partija biti za vlast. Ali očito je procijenjeno da je to najpragmatičnija odluka u ovome trenutku, kao što na primjer i srpska partija u Hrvatskoj ide uz HDZ. I tu možda ima neke vrste, ako baš gledamo odnose Hrvatske i Srbije, neke vrste reciprociteta u odnosima, da manjinske partije i tu i tamo idu uz najveću partiju i prave neku vrstu stabilnosti. To je čitav niz paradoksa da manjinske stranke Srba i Hrvata u ove dvije zemlje imaju mnogo bolje odnose s dominantnim partijama u tim državama nego što imaju te dominantne partije među sobom. Ali čak i te dominantne partije imaju nekada dobre odnose, ali prikriveno, a javno loše. Ako pogledate HDZ, iako su puna usta režimske propagande u Srbiji korištenja termina ustaše, inflaciju tog pojma, HDZ vrlo principijelno stoji na strani SNS-a. Npr. **Davor Ivo Štir**, koji je ideolog HDZ-a, nije baš kritizirao režim u Srbiji ispred Europskog parlamenta već je bio, da upotrijebim tu riječ koju **Marta Kos** koristi u razgovoru s Vučićem, vrlo konstruktivan. HDZ i SNS su ipak dijelovi EPP-a, saveza narodnjačkih partija u EU gdje im je majka i pokrovitelj CDU. Tu ima neka vrsta razumijevanja.

► **Kako vidite odnose između Hrvatske i Srbije i ulogu EU u njima?**

Dosta je tu kompleksnih stvari i vrlo ih je teško nekada razlučiti, ali ipak ta neka europska perspektiva, kakva god da je, ipak daje neki najmanji zajednički imenitelj za neku, kakvu-takvu normalizaciju regionalnih odnosa. S tim što su se stvari promijenile. Pitanje je koliko je Hrvatska više dio regije, zato što referira prema regiji zbog Daytonskog sporazuma recimo, ali ipak je ona dio EU a nije dio zapadnog Balkana. Ova će godina biti vrlo interesantna, imat ćemo vrlo teške traumatične godišnjice – 30 godina *Oluje*, 30 godina od Srebrenice, 30 godina od Daytonskog mirovnog sporazuma i bit će interesantna stvar da se povuku neke linije i neki bilansi. Ali uz sve te

FOTO: Beta / Medija Centar

mane Daytonski sporazum je osigurao 30 godina mira, a 30 godina mira je neusporedivo mnogo duži period nego period mira između dva svjetska rata na ovim prostorima. Ali to opet ovisi od međunarodnih okolnosti jer najtragičnija stvar što se pokazala je da ovi prostori nemaju nikakav interni mehanizam pacifikacije sukoba. Znači, svako rušenje međunarodne konstelacije kao što je bilo 1914. i 1941. i 1991. ovdje znači novu spiralu ludila, razaranja i zločina. Ne vidim na žalost da bi tu sada bilo nešto drugačije, ali nadajmo se da će ova konstelacija, kakva god da je, potrajati da toga ipak ne bude ponovo.

► **Smatrate li onda da je EU garant nekog pomirenja u regiji?**

Ne! Treba izbaciti tu riječ pomirenje. To je samo jedna okoštala fraza jer su politike takozvanog pomirenja doživjele debakl. I tu se ne treba više baviti pomirenjima već nekakvom normalizacijom odnosa u smislu da se nađe najmanji zajednički imenitelj, a to je ta neka europska generalna platforma. To je nešto najmanje što može povezati ovaj prostor u kakvu-takvu normalnost. Ne znam što drugo ih može povezati i osigurati normalnost.

»Godine novog preporoda«: 125 godina od rođenja Stanislava Prepreka (1900. – 1982.)

Svestrani velikan kulture

GODINE
NOVOG
PREPORODA

Preprek je ostao najpoznatiji kao skladatelj, a bio je i orguljaš, zborovođa, melograf, pisac glazbenih studija i kritika, prevoditelj, publicist, ali i učitelj i knjižničar

Stanislav Preprek bio je svestrani stvaralac, osobnost u kojoj su se susreli glazba, književnost i slikarstvo. Po profesiji učitelj, Preprek se iskazao i kao skladatelj, orguljaš, zborovođa, melograf, pisac glazbenih studija i kritika, te prevoditelj, publicist i djelatnik knjižnice. Kao skladatelj djelovao je 64 godine, kao učitelj gotovo 30, kao orguljaš 11, kao zborovođa 39, a kao knjižničar 19 godina.

Ove godine – preciznije u srijedu, 16. travnja – obilježavamo 125. obljetnicu njegova rođenja. Rodio se 16. travnja 1900. godine u Šidu od oca **Mateja Prepreka** i majke **Karoline**, rođene **Exler**. Osnovnu školu završio je u Grabovcima (Srijem). Realnu gimnaziju završio je u Srijemskoj Mitrovici 1914., gdje je napisao i svoje prve skladbe.

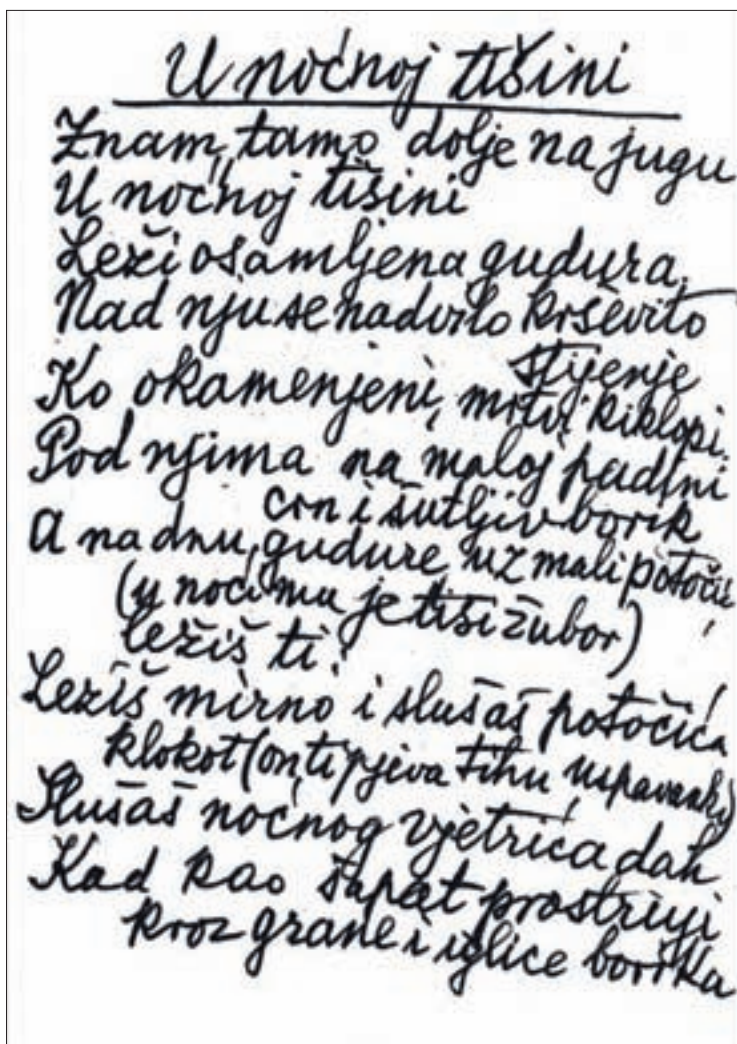
Kod profesora glazbe i skladatelja **Vladimira Stahuljaka** u Petrinji je dvije godine, između 1916. i 1918., privatno učio nauku o harmoniji. U Petrinji 1918. završava i Učiteljsku školu.

Učitelj, orguljaš, zborovođa

Učiteljskim pozivom Stanislav Preprek aktivno se bavio trideset godina – od samoga početka karijere 1919. do pred kraj 1948., kada je umirovljen zbog slaboga vida. Učiteljsku službu započeo je u Velikoj Kapeli 1919., gdje započinje i orguljašku službu i vodi crkveni zbor. Službu nastavlja kao učitelj u velikoj petrovaradinskoj pučkoj školi **J. J. Strossmayer** (Stari Majur) i orguljaš u crkvi sv. Jurja mučenika, gdje je i zborovođa Hrvatskog pjevačkog društva **Neven** u Petrovaradinu.

Prvi poslijeratni koncert u Petrovaradinu održao je 1921. s mjesnim pjevačkim zborom **Neven**. Učiteljska služba iste ga godine vodi u Maradić (Srijem). Godine 1922. tiskana mu je prva skladba *O dođi, Tvorče* za mješoviti zbor, u glazbenom prilogu prvog broja zagrebačkog časopisa *Sv. Cecilija*; te prva tiskana pjesma *Epitalamij* u 5. broju zagrebačkog ča-

sopisa *Kritika*. Iste godine kada je izgubio vid na lijevom oku; 1923., tiskan mu je prvi članak s naslovom *Istarska ljestvica* u 5. broju zagrebačkog časopisa *Sv. Cecilija*; završio je I. i II. gudački kvartet i iste godine skladao IV. i V. gudački kvartet, što ga svrstava među prve naše

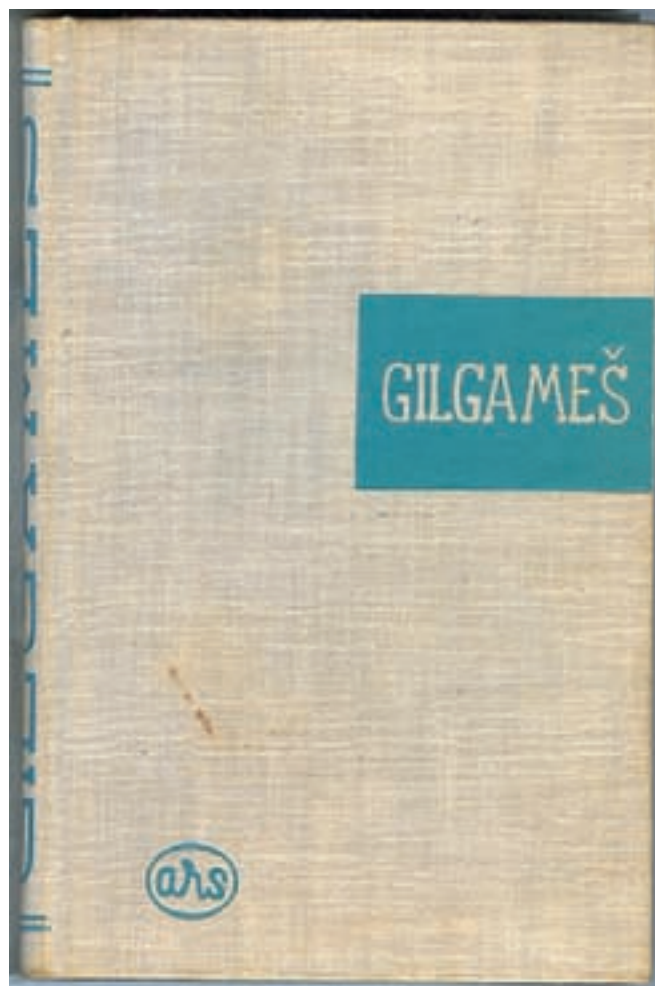
skladatelje gudačkih kvarteta. Petrovaradinsko Hrvatsko pjevačko društvo *Neven* pod ravnanjem Prepreka 1929. postalo je prvakom na natjecanju pjevačke župe *Klaić*, koje je obuhvaćalo Vojvodinu.

Početkom prosinca 1926. postaje ravnajućim učiteljem u maloj petrovaradinskoj pučkoj školi *Ilija Okrugić* i ujedno preuzima orguljašku službu u crkvi sv. Roka (obje službe u Novom Majuru). Kako je već navedeno, umirovljen je 1948. zbog slabovidosti pola godine prije navršanja učiteljske službe. S mješovitim zborom *Šuma spava* na XIII. festivalu muzičkih društava Vojvodine 1976. osvaja nagradu *Petar Konjović* za najbolje prvo izvođenje a cappella skladbe domaćeg autora.

Skladateljsko djelo

Kako navodi *Hrvatska enciklopedija*, Preprek je kao skladatelj djelovao samozatajno u maloj sredini, skladajući bez većih pretenzija za izvođenje vlastitih djela. Premda ga je sljepoća rano onemogućila u stvaranju, ostavio je velik opus za različite izvoditeljske sastave. Kako se

dodaje, Preprekov je skladateljski izraz u početku bio na tragu impresionizma, posebno u minijaturama, no poslije je, obaviješten o novim pojavama u glazbi, posebice Novoj bečkoj školi, učinio zaokret prema ekspresionizmu, atonalitetnosti i atematizmu. U posljednjem stvaralačkom razdoblju vratio se ponovno tonalitetu i harmoniji.

Program obljetnice

U sklopu projekta *Godine novog preporoda*, koji koordinira ZKVH, bit će obilježena 125. obljetnica Preprekova rođenja. Dan njegova rođenja, 16. travnja, bit će obilježen posjetom grobu i polaganjem cvijeća na Novomajurskom groblju u Petrovaradinu u 16.45 sati. Nakon toga, slijedi sveta misa u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu u 18 sati. Svečana akademija u čast Prepreka bit će priređena 24. travnja također u crkvi Imena Marijina u Novom Sadu, s početkom u 19.30 sati.

Počeo je skladati vrlo rano, još kao gimnazijalac, 1914. u Srijemskoj Mitrovici napisao je svoju prvu skladbu *Laku noć* za glas i klavir 1914. godine. Nastavljajući školovanje u Petrinji kod profesora **Vladimira Strahuljaka** napisao je i svoju prvu crkvenu skladbu *Ave Maria* za glas i orgulje i prvu zbornu skladbu za muški zbor *Bože živi*. Skladao je i svjetovnu i crkvenu glazbu. U okviru svjetovnih skladbi pisao je orkestralne skladbe, solističke instrumentalne skladbe, klavirske skladbe, poeme, sonate, suite, pojedinačne skladbe, orguljske skladbe, vokalne skladbe, pojedinačne popijevke za glas i klavir, za ženski zbor a cappella, za muški zbor a cappella, za mješoviti zbor a cappella, za dječji zbor i klavir, za troglasni dječji zbor a cappella, te veći broj započetih, ali nedovršenih skladbi. Pisao je i harmonizacije. Od crkvenih skladbi pisao je promjenljive misne dijelove prema starom obrascu, motete, pjesme prema neliturgijskom tekstu, kantate,

skladbe inspirirane istočnom liturgijom, veliki broj misa, moteta i drugih skladbi.

Sudjelovao je na znanstvenim skupovima, kako u zemlji tako i u inozemstvu, posvećenim pitanjima koja se tiču crkvene glazbe. Bio je aktivni suradnik časopisa *Sv. Cecilija* iz Zagreba, kao i drugih sličnih publikacija za crkvenu glazbu. Također, bio je član Udruženja kompozitora Vojvodine.

Književnik, knjižničar i prevoditelj

Stanislav Prepek poznat je najprije kao skladatelj, a manje je poznat njegov književni rad. Prva sačuvana pjesma s naslovom *Epitalamij* objavljena je 1921. u časopisu *Kritika*. Ovo je ujedno i jedina pjesma koju je Prepek objavio za života! Ipak, neumorno je stvarao, pišući pjesme čak i kada je izgubio vid.

Skoro dva desetljeća radio je kao knjižničar. Nakon rata, 1946. postaje knjižničar petrovaradinske knjižnice i čitaonice *Vladimir Nazor*. Ondje je suosnovao *Književni krug mladih*. Gradska knjižnica u Novom Sadu, čiji je uposlenik bio, 2004. godine tiskala mu je posthumno knjigu *Pred tmina* na srpskom jeziku. O tridesetoj obljetnici Prepekove smrti, 2012. godine Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata tiskao je knjigu *Prognanik iz svijeta svijetlosti – život i djelo Stanislava Prepeka* koja na jednome mjestu objedinjuje cjelokupno pjesničko djelo ovog velikog umjetnika. Ovdje su objavljene i njegove pjesme na njemačkom jeziku. Njegova sabrana poezija sastoji se od 344 pjesme, podijeljenih u 10 ciklusa, onako kako ih je sam pjesnik rasporedio. Prof. **Đuro Rajković** 2006. godine objavio je monografiju *Stanislav Prepek : život i djelo* koje je izišlo

u nakladi Hrvatskog društva crkvenih glazbenika. Inače, Rajković je bio posljednji učenik i pomagač, prepisivač i suradnik Prepeka.

Uz sve druge djelatnosti, bavio se i prevođenjem. Prvi i najvažniji Prepekov tiskani prijevod, zapravo prepjev, je sumersko-babilonski ep *Gilgameš*, najstarije poznato djelo svjetske književnosti. Njega je najprije objavila izdavačka kuća *Veselin Masleša* iz Sarajeva, u svojoj ediciji *ARS*, godine 1961. Nakon toga je Prepekov prijevod *Gilgameša* objavilo još desetina drugih izdavačkih poduzeća u Srbiji, Crnoj Gori i Bosni i Hercegovini.

Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo u Novom Sadu danas nosi Prepekovo ime.

Stanislav Prepek preminuo je 1982. godine u Petrovaradinu i pokopan je u obiteljsku grobnicu na petrovaradinskom Novomajurskom groblju.

Klara Dulić Ševčić

Valter ego

Postoji više načina da se dosegne vrh humanosti i za to često nije potrebno ništa drugo do imati veliko srce i čisti dušu. Humanost se, naravno, najjasnije očitava u odnosu prema Drugome, napose kada istodobno od osobe zahtijeva odricanje. Literatura, novinski tekstovi, televizijske ili radijske reportaže prepune su takvih primjera, a jedan od njih, onaj kada udovica kao pomoć u jeruzalemskom hramu daje svoj posljednji novčić, predstavlja zapravo esenciju humanosti, jer »ne daje suvišak nego sav svoj žitak«. Baš kao što govore i riječi iz istog izvora »neka ne zna ljevica što ti čini desnica« kao primjer samozatajnosti u istim prilikama.

Ima, na sreću, i u životu nebrojeno takvih primjera, a jedan takav odnosi se i na prirodu ovoga teksta. Ako se sjećate *Kviskoteke* i nenadmašnog **Olivera Mlakara**, onda je lako moguće da danas u svojoj užoj ili široj obitelji imate studenticu ili studenta. Ako se, dakle, sjećate *Kviskoteke*, onda se zacijelo sjećate i da je jedan od najpopularnijih dijelova toga kviza bila »igra detekcije« u kojemu su natjecatelji između tri osobe trebali pogoditi onu pravu.

Prije nešto više od mjesec dana zbio se jedan zanimljiv događaj, koji predstavlja početak ove priče: u Tehničku školu *Ivan Sarić* u Subotici došao je jedan umirovljenik i rekao da novčano želi pomoći profesorima koji su u obustavi nastave i koji zbog toga primaju umanjene plaće, dodajući da ne želi da mu se spominje ime. Nakon interne detekcije ustanovili smo da je riječ o...

Usred najveće gužve i buke tijekom jedne od nedjeljnih šetnji kojima se izražava studentski i građanski prosvjed zbog prirode aktualnog režima dogodilo se da smo se susreli. »Jesi li ti ta osoba koja želi pomoći, a ne želi da joj se ime spominje?« »Jesam. Ja imam koliko imam, a ovim ljudima treba puno više. Samo... ne bi da se zna ko

sam«, kratko je odgovorila ta osoba. Pokazalo se da je to početak naše intenzivne komunikacije. Sljedeći korak, prije nešto manje od mjesec dana, načinila je ta osoba porukom u messengeru da s »nešto novaca« želi pomoći nekom prosvjetnom radniku koji je slabijeg materijalnog stanja i da nam želi predati omotnicu, pa da onda profesori u obustavi nastave sami odluče kome će ju predati. Rečeno-činjeno. Početkom ovoga mjeseca telefonski poziv gdje mi zagonetna osoba priopćava »divnu vijest«. »Zamisli, nas petnaestak skupili smo novaca da pomognemo dvi profesorice koje su slabijeg stanja, a ni platu ne primaju redovno, a one odbile. Kažu: 'Ima kome više treba'«, kaže mi osoba A. Ili B. Ili C. Svejedno kako ju nazovemo.

Što je suština ove priče, nije potrebno objašnjavati, jer među čitateljima zacijelo ne manjka onih koje prije svega zanima tko je zagonetna osoba i grupa koja mu se priključila. Kako ona sama i dalje inzistira na anonimnosti, a po modelu »igre detekcije« iz *Kviskoteke*, reći ćemo ovo: zagonetna osoba jedna je od najpoznatijih u bogatoj novijoj povijesti subotičkog folklor. Već puna dva desetljeća nalazi se na čelu jedne od škola plesa kroz koju je tijekom ovog perioda prošlo oko dvije tisuće polaznika koji su upravo od nje naučili osnovne korake narodnih igara. Trenutačno ih ima petnaestak, a među njima i jedan Nijemac koji je – vidjevši na video-clipu tutoriale – došao u Suboticu i uči s ostalima igrati. Bilo bi o ovoj temi materijala za jedan poduži novinski članak, ali... shvatili ste: nije poanta u plesu i trokoracima nego u humanosti koju su i kod te osobe i polaznika pobudili studenti. Naša zagonetna

osoba samo je kap u moru dobrote koja se već duže vrijeme razlijeva putovima kojima studenti pješače ili prolaze biciklima. U toj je osobi duh i one starice koja studentima iz najlonske vrećice nudi i jabuke i naranče u obliku srca; i ono djetesce od tri-četiri godine što im iz ruke daje bombone i čokolodice upakirane u dušu i svih onih koji se već mjesecima raspituju ili na društvenim mrežama prate što je studentima u blokadi potrebno: konzervirana hrana, voće, voda, higijenske potrepštine ili pak boje, ljepilo, papir...? A potrebno je, kao što vam ne treba crtati, i prvo i drugo, pa sve do šestog i nenabrojanog sedmog i osmog. Iza duha naše zagonetne osobe – a to je i bitnije od toga jeste li pogodili je li riječ o osobi A, B ili C – stoji odgovor na pitanje koju vlast kontinuirano a tako bestijalno ponavlja: čiji su plaćenici studenti koji prosvjeduju. Jer, načelo koje od početka studenti zastupaju prihvatili su i građani koji ih podržavaju: u ovoj borbi svatko može biti Valter. Naša osoba jedan je njegov ego.

Z. R.

Volonteri vraćaju sjaj Subotici

Grad kakav želimo počinje od nas

»Htjela sam pokazati primjerom sugrađanima kako svi možemo sređivati vlastita dvorišta, kapije, previše se ljudi oslanjaju na grad. To je pogrešno, jer svi mi možemo pridonijeti ljepšoj okolini ako samo pokosimo travu, ofarbamo kapiju, posadimo drvo i grad će biti mnogo ljepši«, rekla nam je Natalija Boka

Subotica je grad specifične arhitekture, bogate povijesti i velikog turističkog potencijala, no održavanje njezinog estetskog izgleda često nije na zadovoljavajućoj razini, a građanska inicijativa ostaje u drugom planu. **Natalija Boka**, dizajnerica interijera po profesiji, odlučila je upravo to promijeniti. Pokrenuvši niz akcija, od uljepšavanja žardinjera u centru grada do restauracije kapija, Natalija svojim primjerom želi potaknuti sugrađane da prepoznaju kako svatko od nas može osobnim angažmanom uljepšati životni prostor. Ono što je započelo kao pojedinačna ideja preraslo je u građansku inicijativu pod nazivom *Subotica is not dead*, čiji volonteri već dvije godine neumorno rade na restauraciji dijelova grada. Uz pomoć lokalnih poduzetnika i donacija građana ova inicijativa polako ali sigurno mijenja lice Subotice, istovremeno

šaljući jasnu poruku: ljepota grada je zajednička odgovornost svih njegovih stanovnika.

Urbani aktivizam

Na početku razgovora Natalija nam je rekla kako je urbanizam interesira već dugu niz godina, iako se bavi dizajnom interijera. U jednom trenutku sinula joj je ideja kako bi mogla sređivati ovaj grad na način urbanog aktivizma, a ne putem zaposlenja u neku od institucija.

»Prvo sam krenula s farbanjem žardinjera u centru grada. Na tom projektu ostvarila sam suradnju s organizacijom IT Subotica 2030. Poslije toga aplicirala sam na fond EU za tebe s projektom sređivanja javnog toaleta u centru grada, što je izuzetno uspješno odrađeno. Nisam se htjela

zadržati na tome, pa sam pomislila kako želim sređivati kapije. Napravila sam projekt i krenula s realizacijom, ljudi mi sada prilaze na ulici, shvatili su kako nam je potrebna pomoć oko svega ovoga. Nemam stalnu ekipu s kojom radim, imam volontere koji se svakoga tjedna javljaju i mijenjaju, a od svih njih moja suradnica **Dunja Zarić** mi je najkonzistentnija. Zbog ovog projekta sam osnovala i formalnu grupu građanja nakon rada koji traje već dvije godine, s primarnim ciljem prikupljanja donacija, a zovemo se *Subotica is not dead*. Budući da su kapije dosta zahtjevne za sređivanje, krenula sam u jesen prošle godine, a sada smo nastavili s radom nakon zime. Sljedećeg tjedna planiramo započeti restauraciju tri kapije odjednom. Do sada smo radili po jednu, a želimo brže napredovati kako bi to ispalo efektno. Imamo dosta ljudi koji su se javili, pa od ponedjeljka krećemo jače nego ikada. Bilo bi odlično kada bi se javilo mnogo više ljudi pa da krenemo još jače s radom što bi dovelo do toga da svakoga tjedna završimo četiri kapije. Htjela sam pokazati primjerom sugrađanima kako svi možemo sređivati vlastita dvorišta, kapije, previše se ljudi oslanjaju na grad. To je pogrešno, jer svi mi možemo pridonijeti ljepšoj okolini ako samo pokosimo travu, ofarbamo kapiju, posadimo drvo i grad će biti mnogo ljepši», rekla nam je Natalija Boka.

Svaka izravna pomoć ili pomoć volontera ovoj poduzimljivoj Subotičanki puno znači.

»Donacije su dobrodošle, prilaze nam ljudi i pomažu, ali i to može biti na mnogo višoj razini nego sada, želim da ljudi pomisle – hajdemo zajedno srediti Suboticu. Pomažu nam i razne kompanije, kao što je na primjer donacija za skelu, to nam je od ogromne pomoći jer nam je na raspolaganju 5-6 tjedana. *Gips-art* je zaslužan za skelu i na tome im mnogo hvala. Javili su nam se i drugi kako bi pomogli u kupovini boja, četaka, potrošnog materijala... svega što nam je potrebno za kvalitetno obavljanje ovakvog posla. Imamo na skeli i QR kod koji možete skenirati čak iz auta i time donirati našem zajedničkom cilju. U ovom trenutku najvažniji mi je poziv sugrađanima na rad, da se

pridruže našoj inicijativi, a mogu i ofarbati svoja vrata. Svi zainteresirani mogu mi se javiti putem Instagram naloga Natalija Boka, mogu doći do skele, a imamo i web stranicu suboticaisnotdead.com, pa nas mogu i putem nje kontaktirati. Moram napomenuti kako nam je ruska zajednica iz Subotice od velike pomoći. Njih bih željela pohvaliti, pomogli su mi oko mnogo toga. Oni razumiju moju inicijativu, žele pridonijeti izgledu našeg grada, to su zaista razni stručnjaci koje treba integrirati u naše društvo kako bismo međusobno obogatili svoja iskustva», ističe Natalija Boka.

Suradnja s institucijama i majstorima

Za sve što rade, počevši od malih žardinjera u centru grada pa do kapija, dobijaju suglasnost od Međuopćinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture Subotica kako bi sve bilo adekvatno urađeno. Dočekali su je širom otvorenih ruku, dogovaraju se oko svih detalja i sve vreme su u kontaktu.

»Trudimo se srediti kapije što je to više moguće, skidamo staru farbu, gletujemo, nanosimo silikon, zaptivamo rupe, dakle sve što je u našoj moći. Sve radimo same, a sada nam se javio stolar koji radi s 3D printerom (*3d_futura* na Instagramu), pripadnik je ruske zajednice u Subotici. Mnoge od starih drvenih rezbarija je izuzetno skupo ponovno proizvesti. On je ponudio svoju pomoć u reprodukciji tih ukrasa putem 3D printera kako bismo ih ipak sačuvali. Ovo je istinska ljubav, čista, radim ovo sa zadovoljstvom, uživam, želim promijeniti kako Subotica izgleda trenutačno. Postoji priča kako je Subotica lijepa. Ne – mogla bi biti lijepa. Ovdje je idealna veličina grada, i što se tiče populacije i estetske ljepote, idealan je za ovakvu vrstu akcije jer se vrlo lako primijeti. Svaki potez može imati odjeka. Treba podizati svijest građana o vlastitom doprinosu ovom gradu. Ne mora sve biti savršeno, dovoljno je makar očistiti, jer i to već postiže određenu razinu estetike», zaključuje Natalija Boka.

Ivan Ušumović

Uskrsna radionica u Vajskoj

Hrvatska kulturna udruga *Antun Sorgg* iz Vajske organizirala je u subotu, 5. travnja, radionicu šaranja uskrsnih jaja voskom, starom tehnika koja je do danas skoro sasvim nestala. Radionicu je vodila **Ljubica Pilipović** iz *Šokačke grane* iz Osijeka, a organizirana je u okviru projekta »Šokački suveniri Osijeku«. Radionica je u *Šokačkoj kući* okupila veliki broj djece i odraslih koji su uz voditeljicu učili tehniku šaranja jaja

voskom. Udruga iz Osijeka domaćinima je poklonila pribor za šaranje jaja, pa će se prije Uskrsa u *Šokačkoj kući* okupiti članovi udruge na novoj radionici.

Uz članove *Sorgga* sudjelovali su i članovi Hrvatske udruge *Drevni Bač* iz Bača. Uz to, sa *Šokačkom granom* dogovorena je radionica zlatoveza.

A. Š.

FOTO: facebook Šokačka grana Osijek

Sastanak udruuga

Hrvatska kulturna udruga *Antun Sorgg* iz Vajske bila je prošlog tjedna domaćin sastanka hrvatskih udruuga iz Vajske, Bača i Plavne. Na sastanku je dogovoreno da će se udruge iz ovih mjesta zajednički prijaviti na natječaj Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske s projektom »Obiteljski susreti – korijeni, zajedništvo, budućnost«. Cilj projekta je povezati ova tri sela kroz povezanost obitelji, zajedničko druženje, što bi ojačalo hrvatski identitet i kulturu, a djecu potaknulo na bavljenje sportom. Kako je planirano, obitelji bi se našle u Baču, gdje bi za djecu bile organizirane razne sportske aktivnosti a druženje za odrasle.

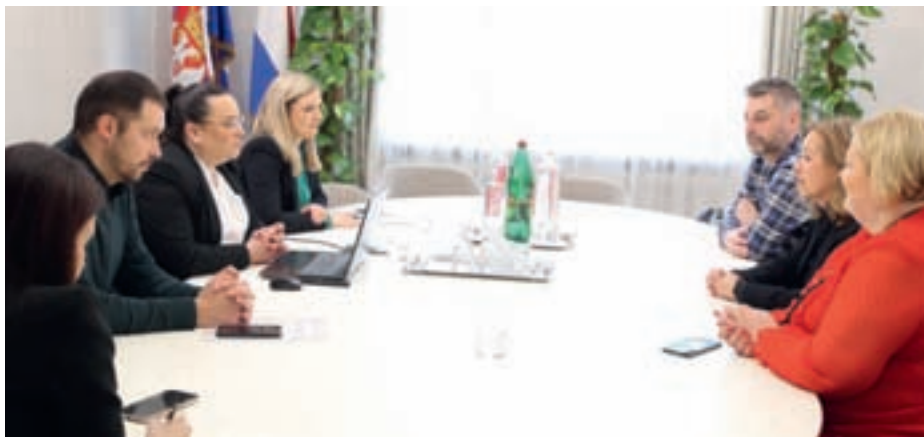
A. Š.

Knjižničari iz Pazina posjetili Suboticu

Očuvanje i promocija kulturne raznolikosti

Knjižničari iz Gradske knjižnice Pazin – ravnateljica **Majda Milevoj Klapčić** i knjižničar **Zoran Damjanović** – došli su na mobilnost u subotičku Gradsku knjižnicu u sklopu programa »Culture Moves Europe«. Mobilnost omogućuje stručnjacima u području kulture da razvijaju svoje vještine, razmjenjuju znanja i jačaju međunarodnu suradnju. Program »Culture Moves Europe« financira se u potpunosti kroz program »Kreativna Europa«

Europske unije, a provodi ga Goethe-Institut. Sudjelovanje knjižničara iz Pazina dio je Individual Mobility Action, koji omogućuje profesionalcima u kulturi da putuju u drugu zemlju sudionicu programa i realiziraju projekte međunarodne suradnje. Ova mobilnost omogućila je sudionicima da tijekom deset dana, koliko su boravili u Subotici, steknu uvid u strategije i programe Gradske knjižnice Subotica koja kroz svoj rad aktivno podržava i promiče kulturni identitet hrvatske nacionalne manjine u Srbiji. Ovom prigodom knjižničari Gradske knjižnice Pazin donijeli su donaciju knjiga za fond subotičke knjižnice koju je primila v. d. ravnateljice **Eszter Berényi**.

Kroz ovu suradnju knjižničari su se upoznali s načinima prikupljanja, čuvanja i promocije kulturne baštine, organizacijom kulturnih i edukativnih programa, kao i specifičnostima rada s manjinskim zajednicama. Cilj ovog iskustva je prijenos stečenih znanja u lokalni kontekst te unaprjeđenje usluga i programa Gradske knjižnice Pazin s posebnim naglaskom na očuvanje i promociju kulturne raznolikosti. Ova inicijativa predstavlja važan korak u povezivanju knjižničarske zajednice te jačanju kulturne suradnje i očuvanja europske baštine.

Program »Culture Moves Europe« gosti iz Pazina predstavili su subotičkoj javnosti u utorak, 8. travnja.

»Došli smo u Suboticu vidjeti kako se u knjižnici radi s kulturnom baštinom Hrvata, kako bismo mi iste takve primjere dobre prakse primijenili kod nas u knjižnici budući da mi imamo nacionalnu zajednicu Talijana u gradu. Željeli smo posjetiti razne knjižnice u Europi, međutim, jedino nas je pozvala knjižnica iz Subotice. Jako smo sretni što smo ovdje. Znam da nije lako biti manjina, to je borba za identitet svaki dan. Ja sam Istrijanka s pedigreeom, a mi smo uvijek prihvaćali sve kao da su naši i nemamo problema s manjinama, što nije slučaj u svim dijelovima naše zemlje ili u drugim zemljama. Drago mi je što sam došla ovdje i što sam vidjela sve što sam vidjela, to me je duboko oplemenilo na profesionalnom i privatnom planu«, rekla je ravnateljica Majda Milevoj Klapčić.

U okviru posjeta gosti iz Pazina posjetili su i institucije hrvatske manjine u Srbiji – Hrvatsko nacionalno vijeće, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i NIU *Hrvatska riječ*. Rad triju institucija predstavili su im predsjednica HNV-ovog Odbora za obrazovanje **Nataša Francuz**, v. d. ravnatelj ZKVH-a **Josip Bako** i ravnateljica NIU *Hrvatska riječ* **Karolina Bašić**.

Ravnateljica pazinske knjižnice predstavila je rezidencijalni program »Kuća za pisce« te pozvala pisce iz Srbije da se prijave na natječaj koji je u tijeku.

I. B.

Antonija Rudić, zamjenica predsjednice HKPD-a *Matija Gubec* iz Tavankuta

Gubec je moj drugi dom

»Svojom inicijativom i angažmanom pokazala sam koliko sam spremna pomoći, angažirati se oko svega i to su prepoznali ljudi oko mene. No, rekla bih da nije važna funkcija, važan je angažman i bitno je da se može računati ne tebe i da ti možeš računati na druge«, ističe Antonija Rudić

Njezino je lice poznato ne samo svim Tavankučanima, već i svim sudionicima i posjetiteljima brojnih manifestacija i događaja koje organizira HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta, pa tako i turistima koji dugi niz godina posjećuju »misto di sunce grli Bačku«. Ono što je možda mnogima manje poznato jesu njena posvećenost, trud i angažman oko svega što se tiče rada *Gupca* te njezina ljubav prema svom rodnom selu u kojem joj je, kako sama ističe, baza, i tako želi i da ostane. Ona je **Antonija Rudić**, zamjenica predsjednice spomenutog tavankutskog Društva.

Svoja među svojim

Otkako je kao osmogodišnjakinja zakoračila u *Gubec*, i danas je tu – u njemu, uz njega i za njega.

»U drugom razredu osnovne škole brat i sestra odveli su me na folklor u HKPD *Matija Gubec* i ostala sam tu igrati sve do upisa na Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu. Zahvaljujući voditeljici dječje folklorne skupine **Sandi Benčik**, srednje **Danijelu Križanu** i dijelom **Darku Prčiću**, a kasnije **Ivici Duliću**, tijekom svih ovih godina shvatila sam da tu pripadam, i to ne samo kroz folklor već i kroz bilo koji drugi angažman. To je bio moj neki ispušni ventil, rodila se velika ljubav prema svemu tome i bila sam svoja među svojim jer su tu sva djeca bila iz tavankutske škole, župe i Društva«, ističe Antonija.

Kaže kako je zahvaljujući folkloru obišla cijelu Hrvatsku, pola Mađarske, BiH, a prisjetila se i turneje u Njemačkoj 2015. godine gdje su nastupili s koreografijom *Dužijanica*, s kojom su i pobijedili.

Njezin ozbiljniji angažman u Društvu, u smislu organiziranja brojnih manifestacija i događaja iza kojih stoji *Gubec*, započeo je kada je krenula u najstariju folklornu skupinu.

»Ivica Dulić me je skroz uveo u tu priču i uz njega sam vremenom sve naučila. Jednostavno sam svojom inicijativom, angažmanom pokazala koliko sam spremna pomoći, angažirati se oko svega i to su prepoznali ljudi oko mene. Tako sam na Ivčinu inicijativu u prosincu 2017. primljena u Upravni odbor, a od prije dvije godine sam zamjenica tadašnjeg predsjednika **Ladislava Suknovića**, a sadašnje predsjednice HKPD-a *Matija Gubec* **Mire**

Tumbas. No, rekla bih da nije važna funkcija, važan je angažman i bitno je da se može računati ne tebe i da ti možeš računati na druge«, kaže Antonija.

Ističe kako su tu i drugi članovi Društva koji se uključuju u organiziranje događaja u Tavankutu te dodaje kako je, nažalost, malo udruga koje se mogu pohvaliti takvim angažmanom i raspoloženjem mladih da pomognu kao što je to slučaj u *Gupcu*.

»Kada nešto organiziramo, često s Ivicom konstatiramo kako bi bilo dobro da za nekoliko godina, kad možda ne budemo više imali toliko snage ili vremena, bude tu netko tko će nas zamijeniti, a da bi se to dogodilo mora prethodno biti upućen u sve što mi radimo. Tu je milijun detalja koje treba obaviti kad se nešto događa – od poznavanja uzvanika, slanja pozivnica, nošenja stolica, stolova, posluženja, dočeka gostiju, njihovog ispraćaja...«, navodi ona.

Sve je to posebno zahtjevno kada u Tavankut dođu turisti, kao i kad je *Seminar bunjevačkog stvaralaštva*, koji joj je, kako kaže, najdraži od svih događaja iako oko nje ima najviše posla.

»Tu smo od nedjelje navečer kada su pripreme pa do sljedeće nedjelje ujutro, svaki dan po cijele dane. Najljepši dio mi je dolazak 'seminaraca', taj doček, pogotovo kad nam dolaze stari polaznici i dovedu neke nove. Uživam i u radu s njima, jer oni dođu budući da ih to zanima.«

Kada su turisti u pitanju, Antonija je uključena u njihov doček skupa s Ivicom i **Brankom Vujić** s kojima je obučena u nošnju. Zaduženi su za dobrodošlicu, za upoznavanje s radom Društva, Tavankuta – crkve, etnosalaša *Balažević*, Galerije, škole...

»Bilo je slučajeva prije korone da kako smo ispratili jednu grupu turista, odmah iza njih je došla druga grupa. Zna biti naporno, ali sve to funkcionira zahvaljujući dobrom timu, dobroj uigranosti i mogu reći da smo kao jedna velika obitelj. Neki turisti nam dolaze šesti-sedmi put i obavezno u svoju turističku turu uvrste Tavankut ako i nije bio planiran. Jako smo praćeni na društvenim mrežama, pogotovo na FB profilima HKPD Matija Gubec i Tavankut – misto di sunce grli Bačku«, kaže Antonija Rudić koja je, uz navedene dvije, zadužena za još četiri FB stranice koje se tiču Društva, odnosno Tavankuta.

Također, uključena je u realizaciju brojnih projekata, a skupa s Ivicom Dulićem uređuju i godišnjak *Gupčeva lipa*.

Važno je istaknuti da su članovi tavankutskog *Gupca* prepoznati kao izuzetno dobri domaćini i mnogi koji im dođu u posjet, vraćaju se više puta.

»Da, ljudi vide i osjete našu pozitivnu energiju, dobru organiziranost, oduševljeni su kako ih dočekamo, našom gostoljubivošću, riječju, svime što ovdje dobiju i vide.«

Nošnja, Mladež DSHV-a, studiji...

Ljubav prema običajima i tradicijskoj kulturi Antonija Rudić iskazuje i oblačenjem u narodnu nošnju.

»Osim što u njoj dočekujem goste ili turiste, sudjelovala sam 2022. u Tomislavgradu na izboru najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske i za tu mi je prigodu nošnju sašila **Cila Štricki**. To je za mene bilo prekrasno iskustvo, jer su na jednom mjestu bile Hrvatice iz čitavog svijeta. Hrvatska matica iseljenika jako lijepo to organizira i program je bio jako bogat. Godine 2023. sudjelovala sam u istoj toj (zelenoj) nošnji u izboru za najljepšu prelju na *Velikom prelu* u Subotici, kada sam

izabrana za prvu pratilju. Također, bila sam bandašica u Tavankutu 2019. godine, a sudjelovala sam i u izboru za pratioce bandaša i bandašice za *Dužijancu* u Subotici 2015. godine. Do prije dvije godine redovito sam bila u nošnji u povorci za gradske *dužijance*.«

Antonija je i članica Predsjedništva Mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini od 2019. godine.

»Tu smo također imali lijepih projekata i puno smo ljudi ugostili. Išli smo u Kiseljak, u Slavonski Brod na proslavu Mladeži HDZ-a. Trenutno nisam toliko u tome angažirana, jer jednostavno ne stignem zbog obveza u *Gupcu* ali i dalje se čujemo i na raspolaganju sam ako nešto treba.«

Apsolventica je Poljoprivrednog fakulteta u Novom Sadu, koji, naravno, planira završiti kada država nastavi normalno funkcionirati. Ne zna još hoće li raditi u struci, ali, kako navodi, stečeno znanje će joj svakako koristiti ako ne drugdje, onda na salašu kod njenih roditelja koji se bave poljoprivredom.

Na koncu, glede svoje budućnosti, Antonija Rudić ističe:

»Najvažnije mi je da ostanem živjeti u Tavankutu, a samim tim to znači da ću biti u *Gupcu*. Tu mi je baza i želim da tako i ostane.«

I. Petrekanić Sič

Temeljem članka 48. Zakona o radu (*Službeni glasnik RS*, br. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014, 13/2017 – odluka US, 113/2017 i 95/2018 – autentično tumačenje), članka 18. Zakona o javnim službama (*Službeni glasnik RS* 2, br. 42/91, 71/94, 79/05 – dr. zakon i 83/14 – dr. zakon), članaka 35. i 36. Zakona o kulturi (*Službeni glasnik RS* 2, br. 72/2009, 13/2016, 30/2016 – ispravak 6/2020, 47/2021 i 78/2021 i 76/2023 – u daljem tekstu: Zakon), članka 17. Zakona o bibliotečko-informacijskoj djelatnosti (*Službeni glasnik RS* 2, br. 52/2011 i 78/2021), članka 11. Odluke o osnivanju ustanove Gradska biblioteka Subotica – Varoška biblioteka Subatica – Szabadkai Városi Könyvtár – Gradska knjižnica Subotica (*Službeni list Grada Subotica*, br. 53/12 – pročišćeni tekst i 13/23 i 13/23) i članaka 32., 33. i 44. Statuta ustanove Gradska biblioteka Subotica – Varoška biblioteka Subatica – Szabadkai Városi Könyvtár – Gradska knjižnica Subotica, Upravni odbor ustanove Gradska biblioteka Subotica – Varoška biblioteka Subatica – Szabadkai Városi Könyvtár – Gradska knjižnica Subotica, dana 8. 4. 2025., na 28. sjednici, Upravni odbor ustanove Gradska biblioteka Subotica – Varoška biblioteka Subatica – Szabadkai Városi Könyvtár – Gradska knjižnica Subotica, raspisuje:

JAVNI NATJEČAJ ZA IMENOVANJE RAVNATELJA GRADSKJE BIBLIOTEKE SUBOTICA – VAROŠKE BIBLIOTEKE SUBATICA – SZABADKAI VÁROSI KÖNYVTÁR – GRADSKJE KNJIŽNICE SUBOTICA

Na javni natječaj za imenovanje ravnatelja ustanove Gradska biblioteka Subotica – Varoška biblioteka Subatica – Szabadkai Városi Könyvtár – Gradska knjižnica Subotica, kandidati trebaju priložiti dokaze da ispunjavaju opće uvjete propisane Zakonom i posebne uvjete koji su utvrđeni Statutom Gradske biblioteke Subotica – Varoška biblioteka Subatica – Szabadkai Városi Könyvtár – Gradska knjižnica Subotica, a to su:

- stečeno visoko obrazovanje u područjima: filozofske, pedagoške, filološke, ekonomske ili pravne znanosti – na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine po propisu koji je uređivao visoko obrazovanje do 10. rujna 2005. godine, odnosno – na studijama u opsegu od najmanje 240 ESPB bodova, po propisu koji uređuje visoko obrazovanje počevši od 10. rujna 2005. godine, odnosno – na studijama drugog stupnja (master akademske, master strukovne, specijalističke akademske, specijalističke strukovne) po propisu koji uređuje visoko obrazovanje počevši od 10. rujna 2005. godine do 7. listopada 2017. godine, odnosno – na studijama drugog stupnja (master akademske, master strukovne, specijalističke akademske) po propisu koji uređuje visoko obrazovanje, počevši od 7. listopada 2017. godine.
- državljanstvo Republike Srbije;
- najmanje pet godina radnog iskustva u kulturi;
- položen stručni ispit u Republici Srbiji (Narodna biblioteka Srbije ili Biblioteka Matice srpske);
- znanje svjetskog jezika;
- znanje rada na računalu;
- da je istaknuti stručnjak i poznavatelj kulture;
- da protiv njega nije pokrenut kazneni postupak za djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje dužnosti ravnatelja i da nije pravosnažnom sudskom odlukom osuđen za kaznena djela koja ga čine nedostojnim za obavljanje funkcije ravnatelja.
- da predloži program rada i razvoja Ustanove za mandatni period od četiri godine kao sastavni dio natječajne dokumentacije.

2. Uz prijavu kandidat treba podnijeti dokaze o ispunjavanju uvjeta javnog natječaja, i to:

- presliku osobne iskaznice ili izvod očitane osobne iskaznice;
- presliku izvoda iz Matične knjige rođenih;
- presliku uvjerenja o državljanstvu Republike Srbije (ne starije od šest mjeseci);
- ovjerenu presliku diplome o završenoj stručnoj spremi;
- dokaz o radnom iskustvu – ovjerenu presliku radne knjižice i/ili original potvrdu poslodavca o potrebnom radnom stažu;
- osobni radno-profesionalni životopis;
- ovjereni dokaz o položenom stručnom ispitu iz knjižničarstva;
- uvjerenje da se protiv njega ne vodi kazneni postupak (izdano od Osnovnog suda – prema prebivalištu kandidata – original);
- uvjerenje da nije osuđivan pravosnažnom sudskom odlukom (izdano od MUP RS – prema prebivalištu kandidata – original);
- program rada i razvoja ustanove za mandatni period kao sastavni dio natječajne dokumentacije;
- uz radno-profesionalni životopis kandidati mogu dostaviti dodatne dokaze kojima se potvrđuju dopunska stručna znanja i organizacijske sposobnosti (o poznavanju novih tehnologija i njihovoj primjeni u redovnim i projektnim aktivnostima institucija kulture; o sposobnosti komunikacije, odnosno višoj razini znanja svjetskog jezika; o naprednom poznavanju rada na računalu; o stručnim radovima iz područja knjižničarsko-informacijske djelatnosti) s kratkim pregledom ostvarenih rezultata u radu.

Dokazi se prilažu u originalu, preslici ovjerenoj od nadležnog tijela ili presliku u slučajevima određenim pod točkom 2. ove odluke.

3. Rok za podnošenje prijava je 8 (osam) dana od dana objavljivanja javnog natječaja i počinje teći narednog dana od dana objavljivanja u posljednjem od navedenih oglasnih mjesta iz točke 4. ove odluke.

Prijave se mogu dostaviti u zatvorenoj omotnici, poštom na adresu: Gradska biblioteka Subotica – Varoška biblioteka Subatica – Szabadkai Városi Könyvtár – Gradska knjižnica Subotica, Cara Dušana br. 2, 24000 Subotica, s naznakom »Javni konkurs za imenovanje direktora Gradske biblioteke Subotica – NE OTVARATI«, ili osobno u periodu od 9 do 15 sati, svakog radnog dana, tijekom trajanja natječaja.

Upravni odbor postupa s prijavama na javni natječaj u skladu sa zakonom kojim se uređuje upravni postupak.

4. Javni natječaj bit će objavljen:

- 1) Na oglasnoj ploči Ustanove;
- 2) na sajtu Nacionalne službe za zapošljavanje;
- 3) u dnevnim novinama *Politika*;
- 4) u dnevnim novinama *Magyar Szó*;
- 5) u listu *Hrvatska riječ*;
- 6) u listu *Subotičke novine*.

5. Upravni odbor u cilju davanja mišljenja o stručnim i organizacijskim sposobnostima svakog kandidata obavlja usmeni razgovor s kandidatima koji ispunjavaju uvjete utvrđene natječajem, a sposobnosti kandidata kao što su znanje stranog jezika i znanje rada naračunalu, Upravni odbor može prilikom obavljanja razgovora dodatno ocijeniti i provjerom praktičnog znanja i sposobnosti kandidata.

Upravni odbor sačinjava obrazložen Prijedlog liste kandidata s mišljenjem o stručnim i organizacijskim sposobnostima kandidata koji dostavlja Pokrajinskoj vladi na dalju nadležnost.

Kontakt osoba:

Zoltán Berkes, predsjednik Upravnog odbora ustanove Gradska biblioteka Subotica – Varoška biblioteka Subatica – Szabadkai Városi Könyvtár – Gradska knjižnica Subotica, tel: 069-112-21-77 i 024-551-520 i Hedi Csipák Váradi, tehnička tajnica ustanove Gradska biblioteka Subotica – Varoška biblioteka Subatica – Szabadkai Városi Könyvtár – Gradska knjižnica Subotica, tel: 024-553-115.

U Subotici: 8. 4. 2025. godine

Predsjednik Upravnog odbora Zoltán Berkes, odvjetnik

Koncert ansambla *Musica viva* u Somboru

Ansambl *Musica viva*, koji ove godine obilježava 25 godina Arada, poslije dužeg vremena održat će koncert u Somboru. Koncert će biti održan 21. travnja u 19 sati u Galeriji suvremene umjetnosti Gradskog muzeja u Somboru. Gošća solistica je **Aleksandra Ušumović**.

Vokalni ansambl *Musica viva* iz Sombora osnovan je 2004. godine od članova dječjeg zbora koji je osvajao nagrade na nacionalnim i međunarodnim festivalima između 2002. i 2005. godine. Ansambl izvodi širok repertoar, uključujući bizantske napjeve, renesansnu, baroknu i romantičnu muziku, kao i suvremene kompozicije i obrade tradicijskih narodnih pjesama. Nastupali su u mnogim gradovima Srbije, Hrvatske, Mađarske, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Makedonije. Godine 2013. osvojili su drugo mjesto na Ohridskom festivalu zborova.

Ansambl je realizirao inovativne glazbene projekte poput »Od bubnja do glasa« u suradnji s poznatim bubnjarom **Dragoljubom Đuričićem** i *Drums Company*. Također su surađivali s umjetnicima poput **Ramba Amadeusa**, uz potporu Veleposlanstva Velike Britanije.

Osnivač i dirigent ansambla je **Marita Topić**, koja je posvećena istraživanju i širenju iscjeljujućih aspekata glazbe i pjevanja.

H. R.

SLOŽITE KOCKICE U ODGOJU VAŠE DJECE

Upis u vrtiće:
1. IV. – 30. IV. 2025.

JASLICE
VRTIĆ
OSNOVNA ŠKOLA
SREDNJA ŠKOLA

SLOŽITE KOCKICE U ODGOJU VAŠE DJECE

Upis u osnovne škole:
1. IV. – 30. V. 2025.

JASLICE
VRTIĆ
OSNOVNA ŠKOLA
SREDNJA ŠKOLA

SLOŽITE KOCKICE U ODGOJU VAŠE DJECE

Upis u srednje škole
slijedi nakon završnih
ispita „Male mature“.

JASLICE
VRTIĆ
OSNOVNA ŠKOLA
SREDNJA ŠKOLA

Završen popis Nazorove likovne zbirke

SOMBOR – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata radi na uspostavi kataloga materijalne kulturne baštine Hrvata u Srbiji. U sklopu istraživanja predviđena je i aktivnost evidentiranja likovnih zbirki udruga kulture. Prva udruga s kojom je uspostavljena suradnja na ovom planu je HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora, a popis umjetničkog

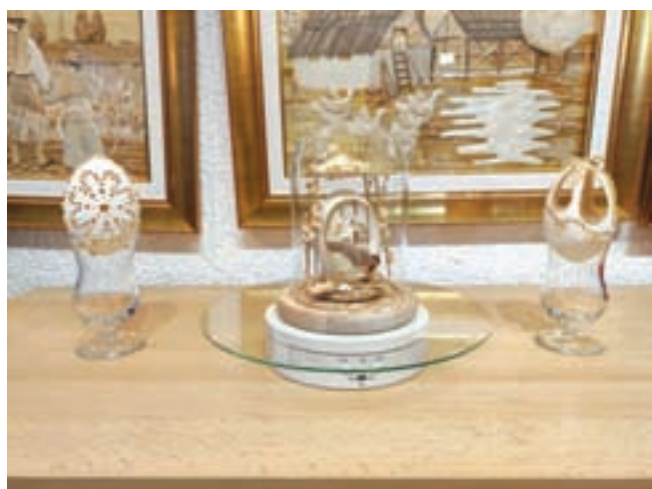

inventara obavio je stručni suradnik u Zavodu **Branimir Kopilović**.

Popis je obavljen u prostorijama udruge u dva navrata, tijekom studenog 2024. te u ožujku 2025. godine. Inventarom slika i drugih predmeta u vlasništvu udruge utvrđen je točan broj umjetničkih slika (119) i skulptura (1 reljef). Ova zbirka nastajala je tijekom proteklih dvadeset i pet godina, te ju čine pretežito radovi slikara amatera nastali na umjetničkoj koloniji *Colorit* koju HKUD *Vladimir Nazor* organizira od 2000. godine.

Uskrsna izložba u Tavankutu

TAVANKUT – Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame i HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta priređuju, u okviru svog korizmenog programa, Uskrsnu izložbu koja će biti otvorena večeras (petak, 11. travnja) u Galeriji Prve kolonije naive u tehnici slame. Otvorenje je u 18 sati.

Glembajevi u Somboru

SOMBOR – Predstava *Glembajevi* Narodnog kazališta Sombor bit će igrana u utorak, 22. travnja, na velikoj sceni toga teatra, s početkom u 20 sati. Rađena je po poznatoj drami *Gospoda Glembajevi* **Miroslava Krlež**a a adapta-

ciju i režiju potpisuje **Gorčin Stojanović**. Inače, u pitanju je prva premijera somborskog kazališta u sezoni 2024/25.

Seminar bunjevačkog stvaralaštva u Tavankutu

TAVANKUT – HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta organizira XIV. *Seminar bunjevačkog stvaralaštva* koji će biti održan od 7. do 12. srpnja 2025. godine u Tavankutu. Ovogodišnja tema seminara su »Kraljice«. Seminar obuhvaća sljedeće teme: ples, tamburaške tradicijske melodije, tradicijske vještine – izrada predmeta od slame. Prijavljeni polaznici opredjeljuju se za jedno od ova tri područja.

Ciljna skupina sudionika seminara su plesači, umjetnički voditelji, koreografi, asistenti, umjetnički vokalni voditelj, zborovođe, umjetnički instrumentalni voditelji, svirači, garderobijeri, osoblje administracije i logistike udruga, etnolozi, etnomuzikolozi, etnokoreolozi i drugi zainteresirani za bunjevačko tradicijsko naslijeđe koji žele posjetiti i boraviti nekoliko dana u sredini koja je njegova autentična lokacija. Prijave su moguće do kraja lipnja.

Više informacija dostupno je na internetskoj stranici www.hkpdmatijagubec.org.rs kao i na Facebook i Instagram stranici seminara.

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata

Digitalizirana zbirka igara i kola iz Bačke

»Zbirka svjedoči da je tamburaška scena sredinom 20. stoljeća u Subotici bila veoma živa i aktivna, glazbeno pismena i svjesna da je zapis veoma važan segment očuvanja nacionalne kulture«, kaže profesor tambure Vojislav Temunović

Prof. **Bela Gabrić** (1921. – 2001.) skupio je i sačinjavao zbirku nota narodnih igara i kola iz Bačke. Sve notne zapise i aranžmane uradio je za tamburaški orkestar Gabrićev suradnik **Miloš G. Pilić**, inače glazbenik Subotičke filharmonije. Zbirka sadrži 55 naslova kola i igara, a tu je građu digitalizirao Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata i ona je sada dostupna na njihovom portalu www.zkvh.org.rs u segmentu *Digitalizirana baština (Notna građa)*. Zbirka se fizički čuva u Bunjevačko-šokačkoj knjižnici *Ivan Kujundžić* pri Katoličkom društvu *Ivan Antunović* u Subotici, a stručno ju je opisao stručni suradnik Zavoda, profesor tambure **Vojislav Temunović**.

»Zabilježena su kola i igre koje su se plesale (23 naslova), ali i kola koja su bila samo za instrumentalnu izvedbu tamburaškog orkestra (23 naslova). Pojedina kola imala su i svoj tekst uz koji su se igrala i pjevala. Kola i igre su napisane u dvije ili više verzija, jer su zapisi od različitih interpretatora te je svirano na različite načine, što je i karakteristika folkloristike. Sva zapisana kola i igre su aranžirani za klasični tamburaški orkestar koji ima osam dionica u partituri. Partiture za tamburaški orkestar urađene su korektno i čitljivo. Analizirajući ih, vidimo karakteristični način razmišljanja i stil izrade partitura toga vremena«, kaže Temunović.

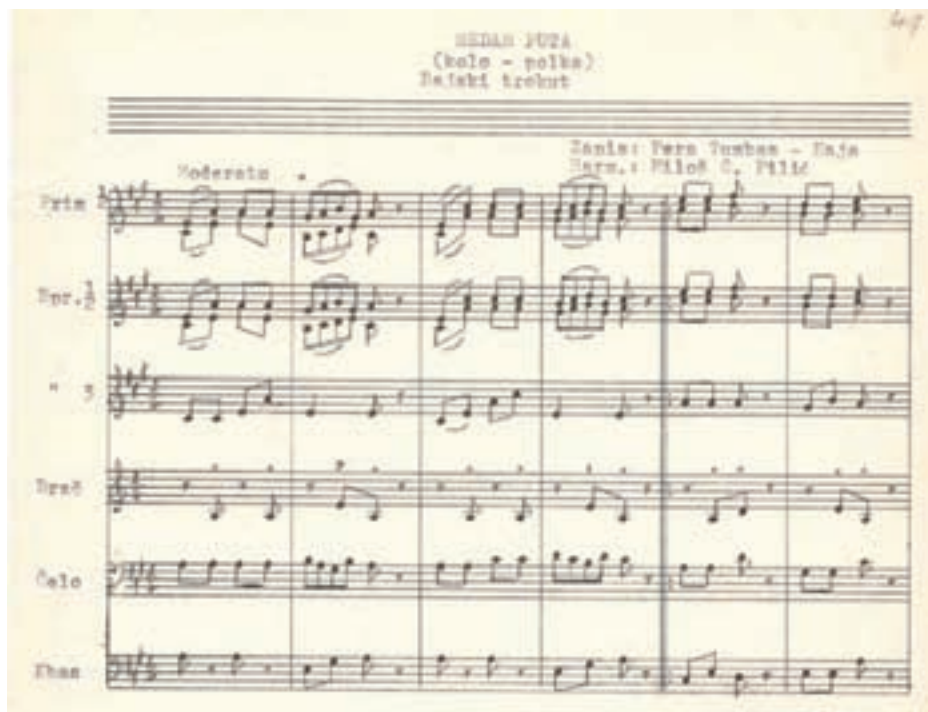
Igre koje se plešu

Zbirka se načelno može podijeliti u dvije grupe. Jedna grupa naslova su kola – igre koje se plešu, ukupno je 23 naslova, dok drugu grupu čine kola – igre kao instrumentalne skladbe, u to vrijeme popularnog glazbenog oblika »kolo« i ukupno je 17 naslova.

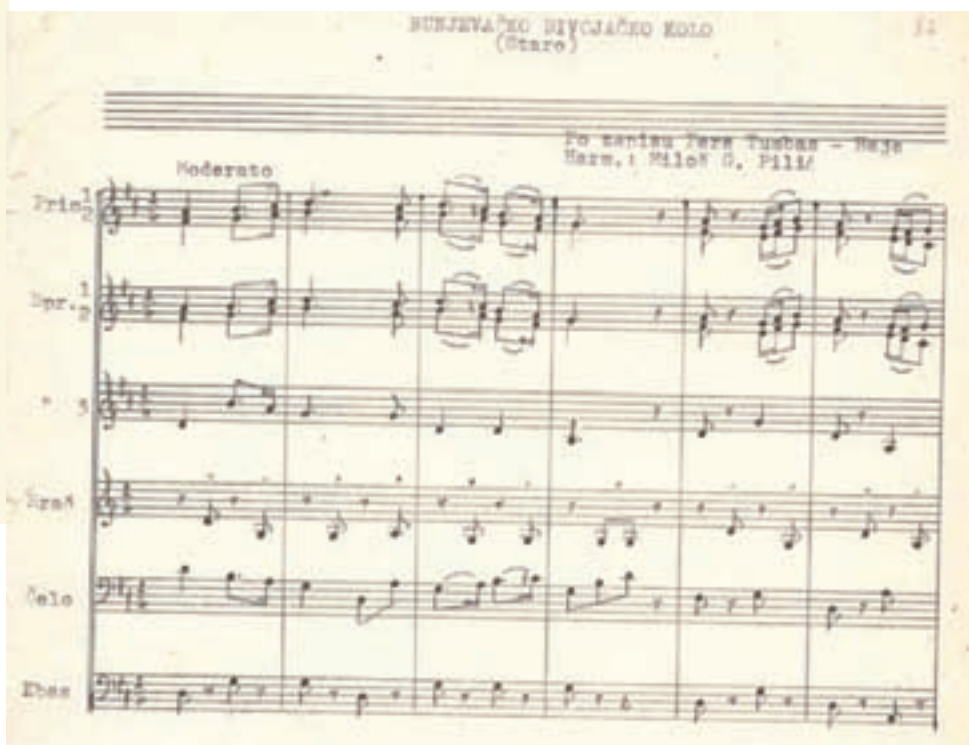
»Prva grupa nota su kola – igre koje su se plesale u folkloru, igrankama, svatovima i na drugim narodnim zabavama i druženjima toga vremena. Naslovi koje imamo u ovoj arhivi svjedoče da su to bunjevačka kola koja se danas većinom igraju u folklornim društvima. Dakle, riječ

je o živoj baštini. U sedam kola imamo i zapisani tekst koji se pjevao uz igru. Kazivači tekstova su bili **Milenko Parabučki** i **Antun Vizin** iz Pečuha za tri zapisana teksta, a tri teksta su zapisana po narodnom pjevanju, točnije, ne zna se ili nije zapisan kazivač«, kaže Temunović.

Nazivi kola i igara iz ove skupine su: *Rukavica s prstima*, *Bunjevačko kolo polagano* (3 verzije), *Seljančica*, *Gajdaško kolo* (5 verzija), *Hajd na levo, hajd na desno*,

Rokoko (starinsko), *Rokoko* (novo), *Milino dete*, *Momačko kolo*, *Ja sam sirota*, *Ričići*, *Jastuk tanca* (3 verzije), *Keleruj – Todore kolo*, *Bunjevačko veliko kolo* (*Ej, seko kako ćemo* ili današnji naziv *Babačko kolo* – 2 verzije), *Tandrčak*, *Srdim se dušo*, *Igrala bi dere*, *Divojačko kolo*, *Bunjevačko veliko – malo kolo* (5 verzija), *Ketuša kolo*, *Loskovo (Slamarsko) kolo*, *Mazuljka* (*Oj, ti curo garava*, *Bajski trokut*, 2 verzije) i *Sedam puta kolo* (polka, *Bajski trokut*).

Igre – instrumentalne forme

Druga grupa nota su kola – igre kao instrumentalne forme, omiljene u to vrijeme.

»Ona bi se mogla okarakterizirati i kao bačka kola, jer su izvođena i šire od Subotice i Bajskog trokuta. Neka kola su i snimljena s tamburaškim orkestrom RTV-a Novi Sad i tamburaškim orkestrom **Janike Balaža** i tako bila popularna u to vrijeme. Imamo i grupu od šest bezimenih kola, kako bismo ih mogli nasloviti. Od tih šest kola za četiri se znaju naslovi, kako su danas poznati u tamburaškoj literaturi i pod kojim imenom su snimljeni u produkciji gore navedenih tamburaških orkestara«, pojašnjava Temunović.

U ovoj su grupi sljedeći naslovi: *Samo-stalsko kolo* (2 verzije), *Čučkalo (Mangupsko) kolo*, *Ja sam Jovicu, Tamburaško kolo*, *Kolo Jelica (Galop kolo)*, *Perino kolo*, *Đurđevica kolo*, *Zaplet*, *Tavankutsko kolo*, *Pavlovačko kolo*, *Bezimeno kolo br. 1* (ima 2 verzije), *Bezimeno kolo br. 2*, *Bezimeno (Galop) kolo br. 3*, *Bezimeno (Somborsko) kolo br. 4*, *Bezimeno (Jeftanović) kolo br. 5*, *Bezimeno (Tamburaško) kolo br. 6* i *Kolo polagano*.

Imena svirača

Također, zbirka donosi i podatke o imenima svirača iz tog vremena, jer su zapisane različite izvedbe istih naslova.

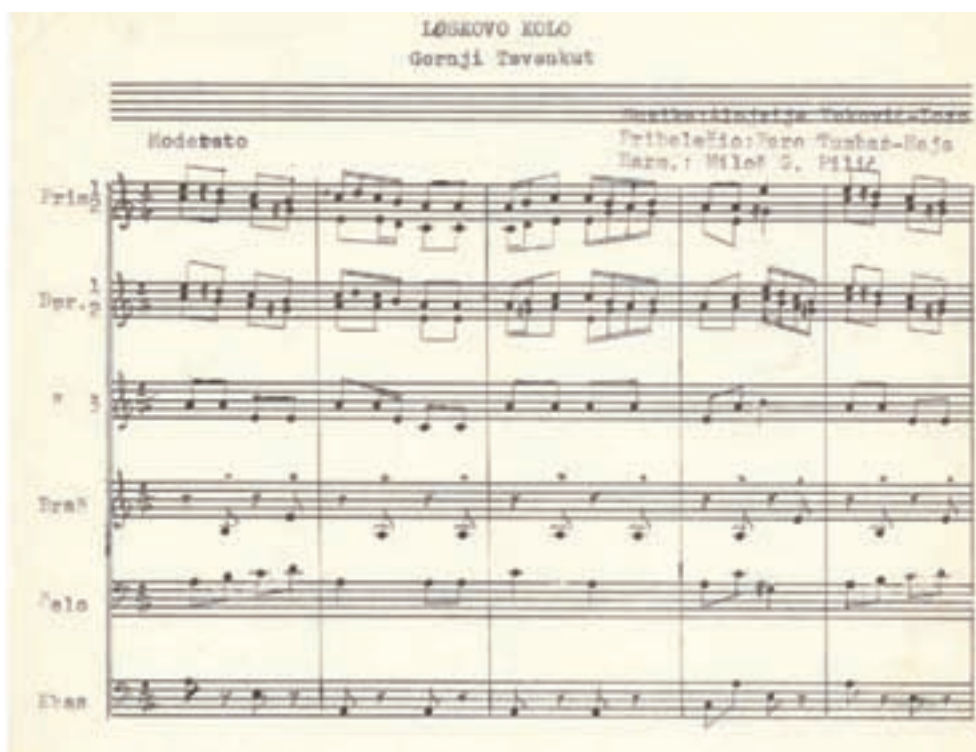
»Tako su ovdje imena kao što su **Pere**

Tumbas Hajo (najviše zapisa), **Stevo Bačić Trnda**, **Miško Marijaši**, **Alojzije Vuković Lozo**, **Grša Vukov**, **Miloš G. Pilić**. Interesantan je i podatak o tome koje instrumente su ovi svirači svirali. Iz današnje perspektive znamo da je Pere Tumbas Hajo svirao tambure prim i basprim, a Alojzije Vuković Lozo (rođen i živio u Gornjem Tavankutu, Vuković kraj) svirao je prim. Za ostale zapisane svirače nemamo nikakva saznanja«, dodaje naš sugovornik.

Vrijedno je saznanje da su u ovoj zbirci i dva skladana kola. To je ponajprije *Loskovo (Slamarsko) kolo* (partitura br. 40), čiji je autor Alojzije Vuković Lozo, a još je zanimljivije da se kolo udomaćilo u folklornim ansamblima i postalo dio repertoara u raznim koreografijama. Drugo skladano kolo za koje znamo autora je *Perino kolo* (partitura br. 31) Pere Tumbasa Haje. Ovo kolo spada u drugu grupu nota, u instrumentalnu glazbenu formu.

»Imajući u vidu sve do sada napisano, ovo je vrijedna zbirka nota iz povijesti tamburaške glazbe s prostora Subotice koja svjedoči da je tamburaška scena sredinom 20. stoljeća u Subotici bila veoma živa i aktivna, glazbeno pismena i svjesna da je zapis veoma važan segment očuvanja nacionalne kulture. Uspjeli smo kroz ovu zbirku sačuvati i imena svirača aktivnih u tom periodu, a danas potpuno neznanih«, zaključuje Temunović.

D. B. P.

Humanitarno folklorno veče

12.04.2025 u 19.30h

u Slovačkom narodnom pozorištu , Bački Petrovac

Ulaz: dobrovoljni prilog koji sami određujete
i donira se Udruženju osoba sa posebnim potrebama "Zagrljaj" iz Kulpina

Učestvuju:

HKC Bunjevačko kolo-Subotica

KUS Petrovska družina-Bački Petrovac

28. Art Trema Fest u Rumi

Bogatstvo kazališne scene

 Regoč i ja

Međunarodni kazališni festival *Art Trema Fest* u Rumi revija je autorskih projekata, komorne izvedbe studenata akademija umjetnosti, akademskih kazališta i produkcija ustanova kulture. Ove godine održan je 28. put, a na festivalu je prikazano deset predstava iz Srbije, Hrvatske, Bugarske i Makedonije a održano je i predstavljanje knjige *U glumi bez glume* autora **Bogdana Diklića**.

Repertoar i nagrade

Najbolja predstava bila je *Hamlet party – umjetnost vladanja sobom*, prema motivima djela **William Shakespearea**, u režiji **Atille Antala**. Ona je nagrađena Zlatnom Treminom maskom za predstavu i režiju.

»Predstavu smo uradili u Narodnom pozorištu *Sterija* u Vršcu na profesionalnoj sceni na rumunjskom jeziku. Iznimno je da na festivalu sudjeluju glumci i umjetnici iz cijele regije, prvenstveno zbog razmjene iskustava te uspostavljanja kako umjetničkih tako i produkcijskih veza«, izjavio je Antal.

Među ostalim, rumska publika imala je priliku pogledati i pripovjednu monodramu *Regoč i ja*, po tekstovima **Ivane Brlić Mažuranić**, autorski rad **Margarete Peršić** iz Zagreba. *Regoč i ja* dobila je Specijalnu nagradu za poetsko-bajkovitu predstavu.

»U ovoj priči jedino što sam mogla dati je svoj glas i sve ono što Ivana Brlić Mažuranić nije dala za života. Bila je prva žena nominirana za Nobelovu nagradu, ali nije smjela pisati i potpisivala se pseudonimom. Sve ono što je doživljavala nije imala s kime podijeliti i to je zastrašujuće. Možda mi svojim osmijehom i osobnom kreativnošću možemo pomoći takvim osobama. Kao pripovjedačica i kao čovjek

mislim da svaku riječ koju zaboravimo i koju prestanemo govoriti značenje je izgubljeno i na taj način prestajemo biti ljudi. Isto tako i kada ne pišemo. Na djeci svijet ostaje i ako im nećemo pričati, što ćemo onda. Sve što smo mi ljudi nalazi se u bajkama«, istaknula je Peršić.

Specijalnu nagradu dobio je autorski projekt *Maske su pale* **Dražena Šivaka** (koprodukcija Umjetničke organizacije *Grupa* iz Zagreba i *Duborvačkih ljetnih igara*). Šivak je ujedno dobio i Zlatnu Treminu masku za glavnu mušku ulogu.

Potvrda postojanja

Izbornik i izvršni producent festivala je **Zoltán Fridman**, a ovogodišnji stručni žiri činili su glumac i redatelj **Zijah Sokolović** iz Bosne i Hercegovine, kazališna rediteljica **Ana Bateva** iz Bugarske te žiri aktivnih građana u kulturi.

Art Trema Fest u Rumi osnovan je 1998. godine.

»Smatramo da je festival sve ove godine potvrdio svoju potrebu za postojanjem. Festival građanima Rume daje priliku pogledati kazalište iz drugog kuta od onog na koji su navikli. Također, istaknuo bih da je jako važno što na jednom mjestu okupimo ne samo domaće nego i goste iz susjednih zemalja i na taj način omogućimo razmjenu iskustava«, kaže u ime organizatora predsjednik Gradskog pozorišta u Rumi **Branko Jovičić**.

S. D.

 Hamlet party – umjetnost vladanja sobom (foto: NP Sterija Vršac)

Križni put mladih Srijemske biskupije

Zajedništvo u mucu Kristovoj

Pod geslom »Čisto srce stvori mi, Bože« (Ps. 51,12) veliki broj mladih iz srijemskih župa okupio se 5. travnja u biskupijskom svetištu Gospe Snježne – Tekijske u Petrovaradinu na križnom putu mladih Srijemske biskupije. Program susreta započeo je okupljanjem mladih u crkvi Gospe Snježne gdje ih je pozdravio srijemski biskup mons. **Fabijan Svalina** i povjerenik za mlade Srijemske biskupije vlč. **Dušan Milekić**. Od postaje do postaje mladi su s biskupom i župnicima molili pobožnost križnog puta, a zatim sudjelovali na svetoj misi. Nakon mise u domu svetišta organizirano je druženje i domjenak za mlade te biblijsko predavanje s temom zašto se ispovijeda i kako je moguće da grijeh bude oprošten.

Svjedoci Isusovog evanđelja

Mlade je pozdravio srijemski biskup mons. Fabijan Svalina i izrazio zadovoljstvo što su došli u velikom broju te što radosno i s pobožnošću sudjeluju na križnom putu.

»U vremenu smo korizme, kada se pripremamo za veliki i najznačajniji kršćanski blagdan Isusova uskrsnuća. Kao katolička zajednica imamo posebnu pobožnost križnog puta. Zajedno s mladima Srijemske biskupije želimo razmatrati Isusovu muku, zajedno hodajući s Njim od postaje do postaje, pokušavajući zaliječiti i svoj život u tim postajama i u onome što Bog očekuje od mladog čovjeka, kako zauzeti svoju ulogu u društvu i svijetu u kojem živimo, kako bismo bili istinski i stvarni svjedoci Isusovog evanđelja i poruke Uskrsa. Imamo snažno na-

dahnuće u tolikim svjedocima ranokršćanskoga razdoblja koje mi ovdje u Srijemu na poseban način baštinimo. Čitava kršćanska povijest je u znaku Isusovih svjedoka koji svakodnevno svjedoče Isusovu radosnu vijest vršeći jednostavne, male zadatke u svojim obiteljima, na radnom mjestu, u školi ili bilo kojoj drugoj prilici koje nam okolnosti i život nameću«, istaknuo je srijemski biskup i dodao da je Isusova žrtva najsnažniji i najveći znak ljubavi koji postoji u povijesti čovječanstva te da je iznimno važno da i mladi osjete da Bog nije nešto apstraktno već njima jako blisko.

Križni put jedna je od tradicionalnih pobožnosti Katoličke Crkve. Za mlade ona ima posebnost u korizmenom vremenu i promatranju Isusovog stradanja i muke.

»Na susretu smo vođeni kroz redak Psalma 51 'Čisto srce stvori mi, Bože'. Želimo da u ovom susretu razmatramo o čistoći ljudskog bića unutar svog srca, odnosno što je čovjek te da spremnost na žrtvu i predanje nekome ne treba biti nešto kao izuzetno, nego naprotiv, dio stvarnog našeg života«, izjavio je vlč. Dušan Milekić.

Svetište na Tekijama najznačajnije je duhovno mjesto za Srijemsku biskupiju, mjesto gdje se od pamtivjeka na razne načine uvijek osjeća Božja prisutnost.

»Drago nam je da se na ovom mjestu okupljaju ljudi i osjećaju Božju prisutnost i dobijaju Božju pomoć i Gospine zagovore. Posebno mi je drago da ovdje dolaze mladi kako bi svetište još više živnulo. Bitno je da imamo što više sadržaja i događanja i ljudi prisutnih ovdje«, istaknuo je župnik domaćin, ravnatelj svetišta **Matej Perić**, poručivši mladima da je istina ona koja nas uvijek treba

voditi i dokle god su ukorijenjeni u istinu, ne mogu pogriješiti.

Korizma – nova obnova

Valentina Sarka iz Srijemske Mitrovice redovno sudjeluje na križnom putu mladih Srijemske biskupije:

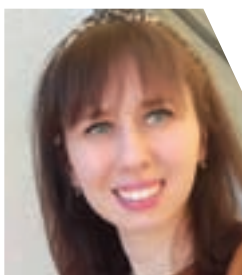
»Drago mi je kada se mladi iz Srijemske biskupije okupe i druže. Osjećam se ugodno na susretima mladih i upoznala sam puno dobrih ljudi. Korizma je za mene nova obnova. Pokušavam biti nova osoba, više se posvetiti vjeri, crkvi, hodočašćima i redovnoj molitvi«.

»Križni put mladih osobno za mene je, osim druženja, prilika da duhovno budemo prisutni u zajedništvu. Osim tradicionalnog obiteljskog okupljanja, Uskrs mi je uvijek važniji od ostalih blagdana«, kazao je **Leon Žarkov** iz Srijemske Mitrovice.

Vlatka Murgaš iz Sota također je istaknula važnost okupljanja mladih na križnom putu:

»Našim okupljanjem ova mala biskupija pokazuje koliko smo zaista jaki i da katolika ima. Križni put pokazuje Isusovu muku i daje nam priliku pogledati ono što je bilo nekada davno i pokazati da su Isusa razapeli naši grijesi i da ga je na križu držala njegova ljubav. Isus je za mene poseban zato što nas je otkupio. Pruža mi radost jer mogu biti sigurni da će ono u što vjerujem, to i biti«.

Na susretu mladih križnog puta dogovoren je novi susret mladih Srijemske biskupije koji će biti održan 10. svibnja u Srijemskoj Mitrovici.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Nedjelja muke Gospodnje

Ulazimo u posljednji tjedan pred proslavu Uskrsa, najvećeg kršćanskog blagdana, kojim slavimo pobjedu života nad smrću, pobjedu ljubavi nad zlom. Pobjeda je Kristova, a mi, vjerni njemu, uživamo plodove njegove pobjede. Slavimo ove nedjelje Kristov svečani ulazak u Jeruzalem. Nedjelja Cvjetnica je. Pred kraj korizmenog vremena, koje je u našem vjerničkom doživljaju jedno tužno vrijeme, obilježeno pokorom, dolazi Cvjetnica koja na neki način razbija to tužno ozračje. Istovremeno, ona je uvod u Veliki tjedan, posljednji tjedan Isusova života, u kojem će se dogoditi sve ono o čemu smo razmišljali tijekom korizme i zbog čega smo je označili kao jedno tužno razdoblje.

Tako Cvjetnica predstavlja kontrast u odnosu na razdoblje u kojem se nalazi, kao što je i događaj kojega se prisjećamo potpuno suprotan svemu onome što će uslijediti. Ona nas podsjeća na ljepotu Božje ljubavi, na veličinu Kristove žrtve na koju dragovoljno pristaje. Zato u ove dane zahvalnost treba ispuniti naše srce. Zahvalnost prema Bogu koji ni sebe nije štedio da bi nas iz grijeha izbavio.

Cvjetnica otvara pitanja

Cvjetnica uvijek u nama budi podijeljena osjećanja. Izaziva zbunjenost i brojna pitanja na koja ne možemo dati odgovor. Radost naroda koji dočekuje Isusa kao kralja, ushićenje i klicanje »Hosana!«. Za trenutak pomislimo kako su konačno svi shvatili da je pred njima Krist, dugoočekivani Mesija koji završuje takav doček. A onda se sjetimo kako se ova nedjelja zove i Nedjelja muke Gospodnje. Od ovoga dana broje se posljednji dani Isusovi i to zato što će taj isti narod uskoro vikati »Raspi ga!« Kako su to mogli? Kako je uopće do toga došlo? Kako su Isusovi neprijatelji toliki narod

mogli okrenuti protiv njega za samo par dana, te se silno oduševljenje naglo pretvori u želju za njegovom smrću? I zašto bi uopće željeli njegovu smrt, što je učinio?

Nema ljudskih odgovora na mnoga pitanja. Bog je isplanirao naše spasenje koje se događa po smrti njegova Sina. Ali nije on odredio ni njegovog izdajicu niti onog koji će ga smaknuti. Ljudi su se svojom grješnošću i lošim odlukama sami pronašli u tim ulogama. I tako Krist ulazi u Jeruzalem kao kralj, a izlazi noseći križ, poput najvećeg zločinca, okrunjen trnovom krunom. Klicanje će zamijeniti poruge, a radost ovoga dana bit će brzo zaboravljena.

Krist šutke prima oduševljeno klicanje, kao što će šutke primati i pogrde, jer on jedini zna što dolazi sutra, da iza Cvjetnice ide Veliki petak, a iza njega Uskrs. Njega koji je mogao sve odbaciti, pokreće ljubav i želja da svakome ponudi spasenje, zato moli za svoje neprijatelje. Tko onima koji ga muče može poželjeti dobro, nego onaj koji ljubi, a tko može ljubiti onoga koji ga razapinje, osim Bog.

»Krist Isus, trajni lik Božji, nije se kao plijena držao svoje jednakosti s Bogom, nego sam sebe 'opljeni' uzevši lik sluga, postavši ljudima sličan; obličjem čovjeku nalik, ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu« (Fil 2,6-8). Tek u svjetlu neizmjerne Božje ljubavi, iz koje Sin postaje čovjekom i odlazi na križ možemo djelomično odgovoriti na sve ono što smo se zapitali danas, na Cvjetnicu. Jer, Božji naum spasenja je čudesan. I naši grijesi doveli su Isusa na Golgotu. Zato zahvalni kličimo »Hosana!«, ali ne samo danas, poput ovog okupljenog svijeta, koji se već sutra predomislio, nego uvijek. U Bogu je naše spasenje, naš život.

Kapelice – nadgrobni spomenici u grobljima – VII. dio

Kapela sv. Ane

Za razliku od Bajskog groblja, gdje postoji 10 kape-
la, na Kerskom groblju postoji samo jedna kapela
i ona je posvećena u čast sv. Ane. O njenoj povi-
jesti i gradnji pisao je župnik župe sv. Roka u Subotici,
kojoj teritorijalno pripada ovo groblje, mons. dr. **Andrija**
Anišić.

Dopisi na relaciji Subotica – Kaloča

U Šematizmu Subotičke biskupije iz 1968. godine stoji
podatak koji je objavljen na latinskom jeziku, a u prijevo-
du piše: »Na području župe sv. Roka u groblju je kapela
sv. Ane sagrađena 1886. godine«. No, na nadgrobnoj
ploči stoji da je **Ana Latinović**, rođena **Antunović** pre-
minula 1876. godine i na ovu pogrešku je u svom istraži-
vanju ukazao mons. Anišić. Podaci na *Wikipediji* također
govore kako je kapela podignuta 1886. godine. U *Leksi-
konu podunavskih Hrvata* stoji podatak kako u Kerskom
groblju postoji samo jedna kapelica, da je posvećena
sv. Ani i da je građena 1869. godine, što također nije to-
čan podatak. Jesu li tu bile u pitanju tipkarske pogreške,
odnosno zamjena mjesta posljednja dva broja ili nešto
drugo, sada je moguće samo nagađati, a potkrijepljene
podatke donosi mons. Anišić, koji je istražujući povijest
ove kapelice pregledao tridesetak dokumenata iz arhiva
Kaločke nadbiskupije. Svi dobiveni dokumenti (posred-

stvom **Ivana Skenderovića**) su iz 1867. i 1868. godine.
Sva arhivska građa, kako navodi Anišić, donosi dopise
tadašnjeg župnika župe sv. Roka u Subotici **Petra Hoff-
mana** koje je uputio nadbiskupu u Kalači, a tiču se prije
svega osnivanja fondacije **Ane Boršodi Latinović**, ro-
đene **Antunović**, potom o gradnji i blagoslovu kapele.
Jedan od sudionika u spomenutoj prepisci je i **Joannes**
Válics, upravitelj župe u Borsódu, jer se dio fondacije
odnosio i na tu župu, budući da je pokojni suprug Ane
Latinović bio iz Borsóda, te je ona tamo živjela. Ona je
imala želju nakon muževljeve smrti stvoriti zakladu sve-
tih misa koje bi se služile za pokojnog muža, za druge
preminule članove obitelji kao i za nju samu kada bude
umrla. Nakon niza prepiski, nadležni u nadbiskupiji od-
govorili su da ne mogu prihvatiti njezinu zakladu jer no-
vac koji je namijenila u tu svrhu nije dovoljan. U pismu je
Ana izrazila žaljenje što zaklada nije prihvaćena, te se u
međuvremenu preselila u Suboticu i obavijestila nadlež-
ne u nadbiskupiji da je preinačila svoju želju te da sada
želi biti pokopana u Subotici na groblju sv. Roka u grob-
nici kapelice, čiju gradnju želi financirati. Dio svog imet-
ka ostavila je župi u Borsódu, a financirala je izgradnju i
opremanje kapele sv. Ane u Subotici. Naime, u grobnici
koja se nalazi ispod ove kapele pokopana je samo jedna
osoba – Ana Latinović, rođ. Antunović, te je ona središ-
nja osoba u istraživanju mons. Anišića.

Točna godina gradnje

Nekadašnji župnik spomenute župe Hoffman uputio je 29. studenoga 1867. godine dopis nadbiskupu u Kalači u kojem izražava dugogodišnju želju župljana da se u groblju sagradi mala crkva ili kapela. Također, u ovom pismu ga obavještava kako već postoje oni koji su spremni dati svoj značajan prilog za tu gradnju i zato moli nadbiskupa za dozvolu. Nadbiskup je osobnim dopisom 4. prosinca 1867. zatražio od župnika Hoffmana da mu prije nego odobri gradnju pošalje projekt i plan groblja s naznačenim placem gdje bi se gradila kapela. Župnik je nadbiskupu već 7. prosinca odgovorio na dopis u kojem je poslao traženi nacrt. Izmijenili su još nekoliko dopisa, a dopisom od 8. srpnja 1868. godine župnik je obavijestio nadbiskupa u Kalači da je gradnja kapele dovršena i da je potpuno uređena i opremljena. Također, ovim dopisom zamolio je za ovlast da može blagosloviti kapelu. Tako je, po svim dostupnim podacima, točna godina gradnje kapele 1868., kada je ista i blagoslovljena. Ana Latinović, rođ. Antunović, preminula je 23. prosinca 1876. godine, a obred ukopa vodio je župnik sv. Terezije Avilske **Ivan Probojčević**. Pokopana je u kripti ispod kapele koju je dala sagraditi. Godine 2023. proslavljeno je 155 godina od izgradnje ove kapelice koja i danas ima prvobitnu namjenu.

Obnova kapele

Prema dostupnim dokumentima kapela je prvi puta obnovljena 1892. godine. U arhivu Kalačke nadbiskupije čuva se dopis župnika župe sv. Roka u Subotici **Mátyása Mokossaya** iz ove godine kojim on traži dopuštenje za obnovu kapele. Za vrijeme župnikovanja **Blaška Rajića** nema nikakvog pisanog traga o radovima na kapeli, ali postoje podaci o proslavi proštenja sv. Ane na groblju.

Poslije smrti Rajića (1951.), do oduzimanja kapele od strane državnih, odnosno gradskih vlasti, za koje se ne zna kad je bilo, nalazi se u blagajničkom dnevniku naznake primitka »za zvono na groblju«. Ta stavka se prema pisanim podacima spominje u periodu od 1948. do 1959. godine kada se pronalazi i stavka »od kapele u groblju«. Kako Anišić navodi, nije jasno tko je, ako je kapela bila oduzeta, naplaćivao taksu za zvonjenje, a još manje je jasno odakle uplate za kapelu u groblju. Kapela je vraćena župi 1968. godine.

Sljedeća obnova kapele bila je za vrijeme župnika **Marina Šemudvarca**, i to manji popravak 1972., a temeljna obnova bila je 1979. godine. Kapela je djelomično obnovljena i 1987. godine, te 1990., gdje je kratko zapisano da je kapela malana, a da su zaštićene i lamperije koje su postavljene u prethodnoj obnovi. Za vrijeme župnika Andrije Anišića prvi radovi u kapelici bili su restauracija slike sv. Ane koju je radila dr. **Zuzsanna Korhecz Papp**, a u postojećoj arhivi tada je priložila i fotodokumentaciju restauracije. Slika sv. Ane koja se nalazi u kapeli vrlo je stara i djelo je autora slikara **Károly Jákobeya**. Tijekom lipnja 2000. godine izbetoniran je plato pored kapele, a za vrijeme radova na krovu crkve poduzeti su i radovi na kapelici sv. Ane. Više puta kapelica je malana, a najveći zahvati su rađeni u svibnju i lipnju 2022. godine kada su zidovi očišćeni i omalani. Tom prigodom radnici JKP-a *Pogrebno* očistili su i kriptu te se danas može ući u nju.

Prva misa u kapelici služena je 1868. godine, kako se može zaključiti iz dostupnih spisa, a tijekom povijesti raspored služenja svetih misa se mijenjao, ali se mise i danas služe za proštenje sv. Ane i na svetkovinu Svih svetih.

Ž. V.

Korišteni podaci: *Subotička Danica* 2024., mons. dr. Andrija Anišić.

In memoriam:

Grgo Kujundžić (1945. – 2025.)

U nedjelju, 6. travnja, nakon duže bolesti, u 81. godini života, u Subotici, preminuo je **Grgo Kujundžić**, kulturni djelatnik Hrvata u Subotici.

Rođen je 26. ožujka 1945. u Maloj Bosni u mnogočlanoj obitelji. Odrastao je u Maloj Bosni i Subotici, školovao se u Zagrebu gdje je pohađao vjersku klasičnu gimnaziju, da bi na koncu završio studij ekonomije – Višu ekonomsku školu u Novom Sadu. Bavio se vanjskom trgovinom i međunarodnom špedicijom.

Bio je angažiran u kulturnom životu ovdašnjih Hrvata: bio je predsjednik Organizacijskog odbora *Dužijance* (od 2003. do 2006. godine), višegodišnji član upravnih tijela HKC-a *Bunjevačko kolo*, pročelnik Etnografskog odjela Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* iz Subotice. Jedan je od osnivača Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* iz Subotice te predsjednik Nadzornog odbora i član Senata udruge. U mladosti, bio je prvi bandaš gradske *Dužijance* u Subotici, održane 1968. godine.

Bio je elektor Hrvatskog nacionalnog vijeća od 2003. do 2010. godine.

Aktivan je bio i u političkom životu kao osnivač, dužnosnik i aktivni član Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Aktivno je sudjelovao na širenju mreže mjesnih organizacija na teritoriju Grada Subotice. U nekoliko mandata bio je član Podružnice Subotica, a od 2004. član Vijeća DSHV-a. Predsjednik Mjesne organizacije DSHV-a Palić bio je od 2012. godine. Kao kandidat DSHV-a obnašao je više godina dužnost člana i predsjednika Savjeta Mjesne zajednice Palić te člana Povjerenstva za podizanje spomenika i naziva ulica Skupštine grada Subotica.

Sprovod je obavljen u utorak, 8. travnja, na Bajskom groblju.

Hrvatska glazbena udruga *Festival bunjevački pisama* iz Subotice raspisuje **NATJEČAJ** za skladbe koje će biti izvedene na 25. Festivalu bunjevački pisama

Festival će biti održan 28. 9. 2025. u Subotici. Temeljna svrha ovoga festivala je promocija i popularizacija nove bunjevačke pisme i poticaj svima, a osobito mladima kako bi sami pridonijeli očuvanju i unaprjeđenju kulturne baštine svoga roda i naroda.

PROPOZICIJE NATJEČAJA:

1. Tekst i glazba trebaju predstavljati život i običaje bačkih Bunjevaca – Hrvata;
2. Tekst pjesme mora biti pisan ikavicom ili ijekavicom;
3. Pjesma može imati 3 ili 4 strofe;
4. Dužina pjesme je od 3 do 5 minuta;
5. Note (melodija, akordi) i tekst treba dostaviti u PDF obrascu;
6. Uz tekst i melodiju obvezno dostaviti i demo snimku (WAV);
7. Radovi prethodno ne smiju biti izvođeni (premijerno izvođenje);
8. Jedan autor može dostaviti najviše 3 skladbe;
9. Primljeni radovi se ne vraćaju;
10. Radovi se šalju putem maila na hgu.fbp@gmail.com s naznakom:

ZA 25. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA

11. Nakon odabira najboljih radova, stručna komisija će autore izvijestiti o rezultatima;
12. Festival se organizira isključivo na volonterskim principima, te se radovi neće honorirati;
13. Autor skladbe koja je odabrana za izvedbu na festivalu samim njezinim slanjem daje svoj neopozivi pristanak da se skladba studijski snimi, izda na nosaču zvuka, video zapisu radi popularizacije festivala i objavi putem društvenih mreža.

Natječaj je otvoren do 31. 5. 2025. godine.

Skladbe slati na mail adresu: hgu.fbp@gmail.com s naznakom: ZA 25. FESTIVAL BUNJEVAČKI PISAMA.

U susret Velikom tjednu

Isus je za nas ponio križ

Ma koliko nam se činila dugo, korizma se bliži samom kraju. Ulazimo u Veliki tjedan kada ćemo ponovno proći s Isusom kroz njegovu muku. On će umrijeti za nas na križu, za nas da bi nas spasio. Tada će biti Uskrs, Uskrs koji svi čekamo.

Naši drugari iz vrtića *Marija Petković – Biser* iz Subotice također s nestrpljenjem očekuju Uskrs. Sa svojom vjeroučiteljicom **Eminom Kujundžić** revnosno su se pripremali. Evo kratke fotoreportaže njihovih korizmenih priprema.

Kao i svake godine, razgovarali su o korizmi, križnom putu i Uskrsu koji se treba dogoditi.

Obradili su priču Posljednje večere koju su provjerili više puta ispravnim postavljanjem figurica i scenom kako se to dogodilo.

Na početku korizme vjeroučiteljica im je pripremila i veliku trnovu krunu koju su istaknuli na vidno mjesto u vrtiću. Nije baš bila nešto lijepa, bila je siva i ružna ali je imala prekrasan stih:

Isusova kruna
sve je trnja puna
bit će dobar
da procvjeta
mjesto trnja
cvijet do cvijeta.

Njihov zadatak bio je da tijekom korizme što češće rade dobra djela. Za svako dobro djelo nacrtali su i obojili po jedan cvijet koji su zalijepili na Isusovu trnovu krunu.

Uskoro je kruna bivala sve ljepša i šarenija.

Iako do korizme ima još cijeli tjedan, odavno se počela šareniti, sve je već procvjetala.

No, bit će još ljepša i trnja više neće biti, poručuju naši drugari, jer još kane dobra djela činiti i nikada ne prestati.

Dragi mali *hrckovci*, pripremite se i vi za Uskrs. Neka vam to bude najradosniji blagdan. Još uvijek imate dovoljno vremena za činiti dobra djela. Nacrtajte si i vi jednu trnovu krunu i neka procvjeta od vaših dobrih djela. Da nam svima bude Uskrs!

Osim toga, ukrasite i vaš dom s po kojim šarenim jajetom, cvijetom ili cica-macom, baš kao što su to napravili u vrtiću naši drugari iz vrtića *Marija Petković – Biser* iz Subotice.

Neka svi vide, a posebice Isus, kako smo sretni, kako smo pripremili ne samo našu dušu već i našu okolicu. Sve slavi i čeka Isusovo uskrsnuće.

B. I.

Magdalena Kujundžić najbolja na hrvatskom jeziku

Održana Zonska smotra recitatora

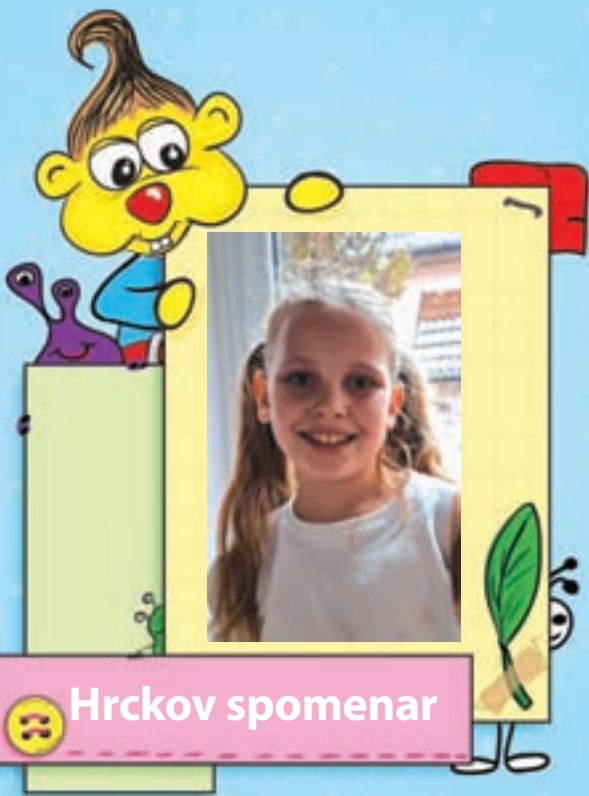
Magdalena Kujundžić, učenica Osnovne škole *Matko Vuković* iz Subotice, plasirala se na Pokrajinsku smotru recitatora *Pjesniče naroda mog*. Ovaj uspjeh postigla je na Zonskoj smotri recitatora koja je održana 4. travnja u Gradskoj knjižnici Subotica. Magdalena je recitirala na svom materinskom hrvatskom jeziku simpatičnu pjesmu **Luke Paljetka** *Mačka kod psihijatra*. Uz nju su nastupili i drugari iz Subotice, Apatina, Sombora, Bačke Topole, Ade, Sente i

Malog Idoša, a četveročlano povjerenstvo ocijenilo je da je Magdalena, kao i šestero drugih recitatora mlađeg uzrasta (od 1. do 4. razreda osnovne škole), zaslužila nastaviti natjecanje u Sečnju, gdje će od 25. do 27. travnja biti održana Pokrajinska smotra recitatora.

Uz Magdalenu, na Zonskoj smotri recitatora pobjeziku na hrvatskom jeziku su kazivali i **Emilia Tonković** iz Osnovne škole *Ivan Milutinović* iz Subotice, u kategoriji srednjeg (od 5. do 8. razreda osnovne škole), te **Nađa Perović**, predstavnik Katoličkog društva *Ivan Antunović* iz Subotice, u kategoriji starijeg uzrasta, odnosno srednjoškolaca.

Organizatori smotre bili su Savez umjetničkog stvaralaštva amatera Vojvodine, Grad Subotica i Gradska knjižnica Subotica.

B. I.

Hrckov spomenar

ZOVEM SE: **Ema Dekić**

IDEM U ŠKOLU: OŠ *Moša Pijade*, Bereg

IZVANNASTAVNE AKTIVNOSTI: nemam

VOLIM: crtati i plesati

NE VOLIM: bezobrazne ljude

U SLOBODNO VRIJEME: plešem i crtam

NAJ PREDMET: matematika

KAD ODRASTEM ŽELIM BITI: učiteljica u Africi

Too optika

DR. TOOTH

551-045

Subotica, kod glavne pošte.

Traže se vozači C i E kategorije s hrvatskim ili mađarskim putnim ispravama za posao u Njemačkoj u okolini Stuttgarta i Ludwigsburga.
Tel.: + 4917621561026 ili 064/1826160.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmomjesečnog djeteta i pomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Izdajem višenamjenski poslovni prostor u BiH, RS Srpska, Istočno Sarajevo u centralnoj gradskoj »A« zoni na šetnici Dr. M. Lazića, veličine 100 m² + 35 m², idealan za predstavništvo kompanija, organizacija ureda ili automatskih kazina iz Srbije, Hrvatske, Mađarske. Kontakt email: lindov@yahoo.com ili viber: +964-781-891-68-75.

Tražim simpatičnu i lijepu Hrvaticu za međusobno učenje hrvatskog i mađarskog jezika. Ja sam »mlad« umirovljenik, po nacionalnosti Mađar. Tel.: 061/6566-577.

Potreban konobar ili konobarica za rad u sezoni na Pelješcu. Osigurana je hrana, smještaj, plaća je po dogovoru. Kontakt osoba Jasmina Kušić +385-99-5977155.

SOMBOR - Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025-5449220; 064-2808432.

Potrebne njegovateljice s europskim papirima za njemačku agenciju. Prijava na zdravstveno osiguranje dok radite. Ne plaćate proviziju. Plaće su za slabije znanje njemačkog jezika od 1.500 eura, a za bolje od 1.800 pa navise.

Ja sam uz vas 24 sata dok ste na šteli. Sva pitanja i prijave možete poslati putem WhatsApp ili Vibera. +381-63-708-05-60. Budite i vi dio našeg tima. Jovanka

Prodajem poljoprivredno zemljište, parcele broj 33565/1 i 33564 k.o. Donji Grad, za 8.500 eura/jutro. Kontakt 064/3758889.

Izdajem u najam poslovni prostor – 320 m², uži centar – Apatin – Ulica svetog Save 25. Pogodno za auto salon ili trgovinu. Ukupna površina s dvorišnim dijelom – 700 m²
Tel: 063/738-97-85

Prodajem nepokretnost površine 4.516 m² u Rudanovcu u okviru Nacionalnog parka »Plitvička jezera«, po cijeni od 165.829,00 eura. Informacije na telefon 063/888 71 34.

Prodajem mrežice za mlade voćke 270 komada, veličine 56 cm x 20 cm. Cijena 30 din/kom. Telefon: 064/9738601.

Prodajem plišanu otunknu, strigansku maramu, tkane ponjave i pregače. Informacije na telefon 062/1789106.

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine – nacionalne zajednice

Bulevar Mihajla Pupina 16, 21000 Novi Sad
T: +381 21 487 4528, F: +381 21 557 074; 456 986
Ounz@vojvodina.gov.rs

POKRAJINSKO TAJNIŠTVO ZA OBRAZOVANJE, PROPISE, UPRAVU I NACIONALNE MANJINE – NACIONALNE ZAJEDNICE objavljuje

OBAVIJEST O JAVNOM NATJEČAJU ZA ORGANIZACIJU REGIONALNIH KVIZ-NATJECANJA »KOLIKO SE POZNAJEMO« – SEDAMNAESTI CIKLUS

Tekst javnog natječaja objavljuje se u *Službenom listu Autonomne Pokrajine Vojvodine* i na internetskoj prezentaciji Pokrajinskog Tajništva www.puma.vojvodina.gov.rs.

Natječaj se raspisuje od 7. 4. 2025. godine.
Rok za podnošenje prijava istječe 22. 4. 2025. godine.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi koji

VAŽI DO 15. 4. 2025.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*. Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine.

Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata.

Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio *Fortuna*, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati.

Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

HRT

Emisije programa za Hrvate izvan RH emitiraju se ponedjeljkom, utorkom, srijedom i četvrtkom na Drugom programu HTV-a poslije 18 sati i to prema sljedećem rasporedu:

- ponedjeljak u 18 sati i 20 minuta – dokumentarni film o Hrvatima izvan RH
- utorak u 18 sati i 20 minuta – *Glas domovine*
- srijeda u 18 sati i 20 minuta – *Pogled preko granice* – Hrvati u BiH
- četvrtak u 18 sati i 10 minuta – *Globalna Hrvatska*

Emisije se repriziraju ponedjeljkom i srijedom (dokumentarni filmovi o Hrvatima izvan RH i *Pogled preko granice*) na HTV 4 od 20 sati i 30 minuta, a *Globalna Hrvatska* reprizira se na HTV 4 subotom u 17 sati i 10 minuta. Na satelitskom HRT Int. sve spomenute emisije prikazuju se u skladu s vremenskim zonama, a mogu se pogledati i na multimedijskoj platformi HRTi te na internetskom portalu *Glas Hrvatske*.

VINKOVAČKA TELEVIZIJA

Televizijska emisija *Hrvatska rič iz Vojvodine* u trajanju od 45 minuta, emitira se petkom od 21 sati i 45 minuta. Emisiju realizira redakcija NIU *Hrvatska riječ*.

Internet odobrio

Pasta i štrudla u paketu

Posljednje što sam pretraživala su najpopularnije destinacije i iznenadila sam se onim što sam otkrila. Postoje razne liste koje su mi iskočile u pretragama, ali zanimljivo je da sada postoje liste najpopularnijih na Instagramu. Ovaj pogodak me iznenadio jer, da budem iskrena, za ovu destinaciju nisam ni čula, a kamoli očekivala da će zauzeti prvo mjesto.

Nakon malo čitanja, ovako bih sročila slogan: Ako voliš mjesta koja se ne mogu baš lako svrstati ni u jednu fioku – dobrodošao u Bolzano. Ovaj šarmantni grad u sjevernoj Italiji izgleda kao da su se Italija i Austrija dogovorile

Jedna od omiljenih ruta vodi do Rittner Horna, planinskog grebena sa spektakularnim panoramama. A ako voliš skrivena mjesta, tu je Lago di Carezza, malo jezero koje izgleda kao da je izašlo iz bajke o vilama i zmajevima – kristalno čisto, smaragdno zeleno, s refleksijom planina na površini.

Muzej ledenog čovjeka

Jedan od najpoznatijih »stanovnika« Bolzana je zapravo mumificirani ledeni čovjek Ötzi, star više od 5.000 godina. Moguće ga je posjetiti u South Tyrol Museum of Archaeology i saznati sve o njegovom životu, opremi, pa čak i posljednjem obroku.

Kako kažu, stari grad Bolzana je kao čokoladna bombonjera: svaki kutak otkriva nešto drugačije. Šarenilo fasada, arkade, male prodavaonice rukotvorina, kafići u kojima se zimi pije kuhano vino, a ljeti domaći sok od bazge.

Lokalni okusi

Bolzano nudi zanimljiv miks kuhinja – u istom danu može se uživati u tirolskim knedlama (canederli), šniclama, ali i savršenoj pastici, domaćoj pizzi ili tiramisuu. Sve to, naravno, zaliveno lokalnim vinom – regija je poznata po sortama poput *lagrein* i *gewürztraminer*, koje čak i neiskusni vinoljupci lako zavole.

Ono što se ne vidi na razglednicama, iako mnogi posjetitelji dolaze zbog prirode, hrane i bajkovite atmosfere,

Bolzano je i mjesto koje njeguje tišinu. Tu su brojni samostani i crkve skriveni iza vinograda, parkovi u kojima možeš meditirati, kao i umjetnički centri gdje lokalni kreativci izlažu svoja djela.

I za kraj, ovoj instagramičnoj destinaciji dodajem još malo lokalnog pečata s gradske tržnice na Piazza delle Erbe, s proizvodima direktno od proizvođača, uz »Krapfen« (punjena krafna) za ponijeti, za koju kažu da se ne smije propustiti.

Bolzano nije mjesto za žurbu. To je grad za lagane šetnje, duga doručkovanja, promatranje planina kroz prozor dok sipaš još jednu šalicu čaja. Mjesto gdje se sjever i jug Europe ljube na svakom kutku – i pritom ti šapću »ostani još malo«. Svima bi nam trebao ovakav šapat. Meni svakako, bar dok me drži ovaj romantični stil pisanja.

Gorana Koporan

da zajedno stvore jedno savršeno mjesto. Ispostovana pasta, ali i štrudla. Espresso ujutro, a popodne kuhano vino. Dobrodošao u grad gdje se njemački i talijanski miješaju kao šlag u kavi.

Nakon dobrog marketinga, malo i činjenica. Bolzano (ili Bozen, kako ga zovu na njemačkom) nalazi se u srcu južnog Tirola, u dolini okruženoj Alpama i čuvenim Dolomitima. S oko 100.000 stanovnika, spaja tišinu planinskog života s urbanim šarmom. A zimi? Pretvara se u pravu bajku. I upravo ga je prošla zima stavila na ovu listu.

Najveći adut Bolzana je priroda. Ako si ljubitelj planinarenja, biciklizma ili jednostavno dugih šetnji s pogledom koji ti svaki put iznova oduzme dah – ovo je tvoje mjesto. Iznad grada se uzdižu vrhovi Dolomita, a do mnogih vidikovaca se može stići funicularom – žičarom koja je sama po sebi atrakcija.

Hajduk i Rijeka nastavljaju s pobjedama

Jadranski duet odlučuje o prvaku

Minimalne, ali više nego dragocjene pobjede *Hajduka* i *Rijeke* u 28. kolu 1. HNL, uz nevjerojatno visoki poraz *Dinamo*, čini se odlučile su daljnji tijek prvenstvene utrke. Splitski i riječki sada imaju osam, odnosno sedam bodova viška ispred Zagrepčana pa su šanse još uvijek aktualnog prvaka gotovo minimalne za obranu naslova. Ali ima se još puno za igrati...

Dekadentni Hajduk

Komentar splitskih kolega ističe: »**Gatussovi** igrači prihvatili su dekadenciju kao svoj identitet«, što je gle-

Foto: HINA/ HNK Hajduk Split

dajući i ovaj posljednji susret protiv *Slavena* u Koprivnici u potpunosti točno. Pobjedi na uvijek neugodnom stadionu *Ivan Kušek Apaš* (0:1) ne gleda se u zube, osobito što je to prva gostujuća pobjeda u ovoj 2025. godini i važna spona u ostvarivanju željenog plana za osvajanje toliko željenog i iščekivanog šampionskog naslova. *Hajduk* ima u narednih osam kola sve u svojim rukama. Doslovno. *Bili* imaju bod više od jedinog rivala za naslov i možda (najvjerojatnije) odlučujući susret protiv iste te *Rijeke* na svom Poljudu (35. kolo). Pobjede li Splitski u svim preostalim susretima, bit će im dovoljan i domaći remi s izravnim konkurentom. Matematika je znači vrlo jasna i jednostavna. Jer, ako želiš biti prvak, moraš pobjeđivati. Pa makar to bio i *Dinamo*, koji također gostuje u Splitu (33. kolo). Bolje biti dekadentan i osvajati bodove nego biti avangardan i gubiti ih...

Poletna Rijeka

Na krilima svog najboljeg nogometaša i novopečenog hrvatskog reprezentativca **Tonija Fruka** momčad s Rujevice preživjela je Kranjčeviću i minimalnim rezultatom (1:0) svladala *Lokomotivu*. Za razliku od svog talijanskog kolege u Splitu, **Radomir Đalović** ima posve drugačiju nogometnu

Foto: HINA/ Admir BULJUBAŠIĆ

filozofiju. *Rijeka* igra lijep nogomet, a prati je i sreća. Bilo kako bilo, ne možeš biti sretan cijelo prvenstvo, nego je u pitanju kvalitetna postavka igre koja donosi bodove. Riječani, podsjetimo, imaju najmanji broj poraza u tekućoj sezoni i primili su uvjerljivo najmanji broj golova (13). Slično kao i Splitski, i oni moraju dobijati sve preostale susrete, osobito one protiv slabije plasiranih momčadi, a zanimljivo je istaknuti kako protiv njih pružaju najslabije partije. Od preostalih osam susreta najteže će im biti protiv *Dinamo* u Zagrebu (32. kolo) i *Hajduka* u Splitu (35. kolo), dok su u svim ostalim duelima protiv ostalih momčadi iz 1. HNL objektivni favoriti.

Razočaravajući Dinamo

Potop u Puli protiv razigrane *Istre* (0:3) konačno je potvrdio kako zbilja nešto ne funkcionira na Maksimiru. *Dinamo* ne pamti ovakvu lošu domaću sezonu i velikih osam poraza u 28 odigranih susreta. Jeste napad najefikasniji u 1. HNL (52 gola), ali zato je obrana rekordno propusna (38 primljenih golova). Uz sve to, *modri* imaju samo 13 pobjeda (manje od 50 posto) i velikih sedam remija pa im vodeći duet bježi 7-8 bodova, što je u ovakvoj ligi zbilja puno. Tko je kriv zasigurno se danima pitaju u *Dinamu*, ali odgovora nema. Europa je uzela danak i to je činjenica. Zamorni dueli pro-

Foto: HINA

tiv renomiranih protivnika donijeli su zamor i ozljede, a prvi puta najbogatiji »roster« na domaćim travnjacima nije bolji od daleko siromašnijih momčadi. *Dinamo*, baš kao i njegovi konkurenti u borbi za vrh, mora dobiti sve preostale susrete i strpljivo čekati na kiks *Hajduka* i *Rijeke*. Ako ih bude. Na koncu, niti treće mjesto neće biti najveća tragedija, jer *Dinamo* će sa svojim euro koeficijentom imati lagani prolaz u skupine Lige konferencije.

TABLICA 1. HNL

Hajduk 54, *Rijeka* 53, *Dinamo* 46, *Slaven* 38, *Varaždin* 37, *Istra* 35, *Lokomotiva* 32, *Osijek* 31, *Gorica* 26, *Šibenik* 25.

D. P.

POGLED S TRIBINA

Spartak Office Shoes

Debitant u najjačem ligaškom regionalnom društvu ABA ligi, momčad *Spartak Office Shoes* iz Subotice nakon 26 odigranih prvenstvenih kola nalazi se na sedmom mjestu. Momčad iz Dudove šume ima 40 osvojenih bodova iz 26 odigranih susreta uz respektabilni pozitivni odnos pobjeda i poraza (14-12). Posljednje dvije pobjede protiv *Cedevite Olimpije* i *Crvene zvezde* učvrstile su realni san o plasmanu među osam najboljih i mjesto u doigravanju za šampionski naslov. Osobito je bila indikativna gostujuća pobjeda protiv crveno-bijelog euroligaša iz Beograda na njihovom parketu u Areni, najveći pojedinačni ligaški uspjeh subotičke klupske košarke. Najveći grad na sjeveru Bačke živi košarku, dvorana je puna iz susreta u susret, a isto tako i bodovni saldo momčadi koju predvodi jedan od najboljih domaćih stručnjaka **Vladimir Jovanović**. Kada se pogleda dosadašnji učinak, površnom analizom se vidi kako je *Spartak OS* postao stabilna i rezultatski postojana ligaška momčad koju niti jedan rival ne smije potcijeniti. Dapače, Subotičani su do sada izgubili oba susreta samo protiv euroligaša *Partiza-*

RUKOMET

Kvalifikacije za EP

Ženska rukometna reprezentacija Hrvatske igra ovog tjedna dva odlučujuća kvalifikacijska susreta protiv Španjolske. Bolji iz dvomeča izborit će mjesto na sljedećem Svjetskom prvenstvu koje će se

Foto: HINA/ Admir BULJUBAŠIĆ

u prosincu igrati u Njemačkoj i Nizozemskoj. Prvi susret igrao se u Koprivnici (četvrtak, 10. travnja), a uzvrat je u nedjelju, 13. travnja, u Algecirasu.

na, Dubaija i zanimljivo slabije plasirane momčadi *Derby Studentski centar*. Sa svim drugima je izjednačena u pobjedama i porazima. Do kraja regularnog ligaškog dijela sezone ostala su još četiri prvenstvena kola i domaći susreti protiv *Borca* i *Zadra*, te gostovanja *Megi* i *Ciboni*. Neskromno bi bilo reći kako u sva četiri predstojeća ABA duela *spartakovci* imaju solidne šanse za puni učinak. Bilo kako bilo, za debitantsku sezonu ostvaren je golemi uspjeh i treba im čestitati na svemu što su do sada pružili.

D. P.

Umotvorine

- * Ljudi se ne mijenjaju, otkrivaju se!
- * Ima lijepih mjesta gdje misli žele biti.
- * Pustiš... Kada shvatiš da ne vrijedi...

Vicevi, šale...

- Kakvi su ti nalazi?
- Loši. Imam kiselinu u želucu, vodu u koljenu i šećer u krvi.
- Prijatelju moj, pa ti nisi čovjek, ti si limunada.
- Život je pun uspona.
- A padova?
- Padova je u Italiji!

Aforizmi

- * Ništa se ne zaboravlja sporije od uvrede, a ništa brže od dobročinstva.
- * Svi smo mi dobri, samo je pitanje kada i kome.
- * Postoji cijena za biti svoj, i uvijek je veća nego što si mislio i uvijek je vrednija nego što si mislio.

Vremeplov – iz naše arhive

Most Šmaguc, Monoštor 2015.

Didine pripovitke (iz knjiga Balinta Vujkova) Govorenje gajdaša Marjana Klarića iz Birjana

Jedanput sam sviro kermec. Išo sam iz Pogana, a kad sam došo do te velike jame Vuroške – baš bilo o polnoći – tu se njaki vjetar digo. Nebo ljepo čisto, a vjetar taki da će me zatušit. A ja sam išo svirajuć.

Taj vjetar se smoto i istrže mi gajde. To je istina! Nisu pale, ošle gori, letu gajde i začele same svirat. Ja se uplašio, zgrabim gajde pa bjež š njima, a gajde još dreču. Išo sam ko da me ganjaju, gajde napriđ, ja za njima. Mislio sam da ni kapi krvi nemam.

Nisam zno kako sam došo doma. Kad sam došo dvoru, a pce-to ko telić sjedi pred pendžerom, a nako pceto veliko nije ni bilo u selu. To je istina! Gajdaš sam bio, svako pceto u selu sam zno. Ja viknem, a to se pceto okrene u bašču. A ja sam pušku imo. Uvatim pušku pa puknem po tim psetu, a sačma nije psetu išla nego svu mješinu sam isjeko, gajde više ne dreču.

Komšije bile đeda i baba. Ona gluva i tupava, zna lapučkat, više, ni vragovi ne razumiju, tupavim čeljadetom ne more se divanit, a sad preko plotu ljepo pita:

– Ko je to odekar puko?

I đeda sjevo kad je čo kako ljepo ona to pita. A ja kažem:

– Ja.

– Za čeg?

– Tu je bilo pceto veliko.

Kad sam začo pripovijedat, jedanput baba na prste fićnila, po-stalo tavno ko u rogu. A više:

– Ogledi se oko kuće.

– Za čeg?

– Neka te briga.

– Nema više ništa.

– Neka te briga. Šuti i lati pušku.

A ja sad ne znam čiji sam. Gleđem: baba nikad nije znala nješta kazat, a gleđi sad kako zna i more divanit! A oko kuće oda lampa, pa ošla uprav na no mjesto di pceto sjedilo.

– Sad pukni! – više baba.

Latim pušku, puknem, a ne znam šta ću od stra: lampa više ne oda, a di bila tamo na bokoru vjesi koža pceta.

– Taj vjetar, to su vile bile, igrale. Nije njim dobro što si sviro, mješina ti osušita. Lati ovu kožu pa na gajde, pa će nova koža nabreć. A ti nikad više neka obnoć svirat pokraj Vuroške jame i neka ništa pitat, a one nećeju doć odekar.

Baba ljepo kazala pa ošla, ošo i đeda, a ja sjevo ko njaki panj.

Pričao Marjan Klarić, zemljoradnik iz Birjana, r. 7. srpnja 1905. g. u Udvaru, Mađarska, *Jabuka s dukatima*, 1986.

Manje poznate riječi:

kermec – župni blagdan, crkveni god

njaki – nekakav, neki

zatušit – ugušiti, udaviti

začeti – početi

dvor – dom, kuća, salaš

lapučkati – trabunjati, govoriti gluposti, brbljati, tračati

tavno – tamno, mračno

nješta – ništa

latiti – uzeti

neka – nemoj

Rič po rič

Piše: Željko Šeremešić

Kriza

Uranio, umio se pa študiram oću i užinat jel neću. Na astalu vidim vrućeg kruva u jaja a kad mi još i zamirisalo jilo, šta ću neg čalabrcnem. A pravo da kažem kruva u jaja već duže ni bilo pa sam se i zaželjio. Taman prizalogajio kad evo unilazi faš Joza: »Faljen Isus čeljadi. Jeste uranili?«. Odgovaramo a ja se oma dižem pa ću: »Ajmo na dvor, na sunce. Lipše napolju neg unutra«. Fašu donesem hoklicu na koje uvijek sidi a ja sidnem na moj stolčac. »Jel kaka nevolja faše jel šta god dobro? Otkale ti?«, pitam ga. »E moj faše ne znam kako da ti kažem. Koda se okrenio cili svit naopako. Što cili svit al i kod nas eto belaja faše. Kako su počeli škulari ovu bunu mlogo šta se i kod nas priokrenilo. Gle faše biće ope kako se moderno kaže kriza. Znaš šta j to kriza«, faš Joza će. Gledim ga pa se ko čudim. I fašu svašta spadne na pamet. Študiram pa mu odgovaram: »Faše šta divaniš? Ta kaka kriza? Ta faše otkad znam za sebe uvijek nam bila nikaka kriza. Ta kriza to j kod nas ko Faljen Isus da kažeš. Koju krizu nismo priživili? Ta mi vala ne b znali živit da nismo u kake krize. Šta ti sade spalo napamet?«. Češe se faš iza glave pa po brade, odgovara: »Faše slušam ženu kod kuće. Uskrs sam što nije a kokoše slabo, ta nikako ne nesu. Študiram, kako ide ovo vrime, sad ovako sad onako i kokošma se vala neće. I evo nam kriza za jajca faše. A ope gledimo kako se jajca fajn trošu ute škularske bune pa študiram da će bit još veća kriza. Jest da svako ne potrefi al letu jajca koda su badava. I gle sade faše, svake godine ode gore cina jajcima prid Uskrs. Koliko će tek sade otić cina gore? Kokoše ne nesu, buna ne prolazi a Uskrs sam što nije. Ta stra mi i da će se jajca u bune potrošit a kokoše će slabo jel ništa snet. Da ne crtam vraga na zidu pa da bude da jajce ne mož ni u dućanu vašarit za Uskrs. Štob rekli da jajce ne mož nać ni za lik. I kud baš sade kriza za jajca? Baš za Uskrs faše«. Bome mi ope iznenadio faš. I taj baš zna kad god kazat. Kako mu ovako šta god i spadne na pamet? Kriza za jajca, triba se sitit. No ne b mu ja zno oma kazat da u kuće ne divanu da već nedilj dana u zadnjem dvoru nismo ni jajce pokupili. Jutroske se eto šta god malo jaja pokupilo pa se za užinu od želje oma potrošilo. Odgovaram mu: »Dobro si reko faše, ima istine. Sve ide da mož bit da će za Uskrs bit kriza za jajca. Zato se triba moljit da i ova kriza prođe što prija. Pravo da ti kažem, kase još bolje proštudiram ako ništa vala će dragi Bog dat da ova kriza ne bude zalud. Da se nate bune zalud jajca ne potrošu. A Uskrs će mo vala nikako priživit. Ta i brez šunke j kad god bio Uskrs pa smo priživili a kamo l da sade nećemo brez jaja«. Ope se češe iza glave faš. Poznajem ga ko staru kantu, ko svoj džep. Znam šta mu na pameti. Obliziva se pa će: »Faše a da mi jedan špricer sunemo. Važno da ni kriza u vinu. Za jajca će se vala ako niko drugi onda dragi Bog pobrinit. Znaš kako se kaže. Biće nikako. Uvik bude«.

U NEKOLIKO SLIKA

Uskrsna izložba u Sonti

Pogačice s mašću

Još uvijek smo u korizmi, pa ako ste u postu ovoj jedini recept sačuvajte i pripremite ove jednostavne starinske pogačice kada prođe post. Recept je to sa somborskih salaša, a pogačice s mašću pripremale su se obično zimi uz neko jednostavno i manje sito jelo. Naravno, vi ih možete praviti kada god želite, nije komplicirano, a i brašna i masti uvijek će se naći u kući.

Sastojci:
600 grama brašna
4 jušne žlice masti
2 dl vode
1 kvasac
prašak za pecivo
mala žlica soli
šećer

Priprema:

Dignuti kvasac u mlakoj vodi u koju je dodano malo brašna i prstohvat šećera da bi kvasac bolje krenuo. U činiju s brašnom dodati prašak za pecivo, sol, kvasac kada nadođe, mast i sve dobro rukama umijesiti. Ako tijesto neće lijepo da se umijesi, dodati još malo mlake vode ili masti ili ako je previše meko još malo brašna. U zdjeli ili na dasci tijesto rukama mijesiti dok se sve dobro ne sjedini i tijesto postane glatko. Napraviti loptu od tijesta i ostaviti na toplom da odstoji oko pol sata.

Na dasci razviti tijesto debljine oko dva centimetra, od gore ga zarezati nožem i modlom praviti pogačice. Svaku pogačicu na dasci protrljati između dlanova da se malo skupi i redati u pleh. Peći na 200 stupnjeva dok ne dobiju lijepu braonkastu boju. U originalnom receptu ove pogačice se ne premazuju jajetom već se prije pečenja od gore malo posole. Ako želite, neće smetati i da ih premažete umućenim jajetom.

KuHaR tradicijskih jela pripremamo uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

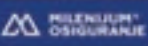
JEDNOM POLISOM
pokrijte 5 rizika

Osigurajte sebe, svoj automobil i putnike u njemu samo jednom polisom

Maksimalan oprez u vožnji, briga o automobilu i ljudima u njemu nekada nisu dovoljni da nas zaštite od nepredviđenih okolnosti poput kvara vozila, loma stakala i prirodnih rizika. Bilo da ste na odmoru ili službenom putovanju, uz polis **Paket 5+ Milenijum osiguranja** nećete morati da brinete zbog okolnosti koje nisu pod Vašom kontrolom.

Ovom polisom osiguravate se od **pet najčešćih rizika** i obezbediti:

1. Osiguranje od loma stakala na putničkom vozilu;
2. Osiguranje putničkog vozila od oštećenja usled prirodnih rizika;
3. Osiguranje lica u putničkom vozilu od posledica nesrećnog slučaja – nezgode;
4. Pomoć na putu;
5. Zamensko vozilo.

www.milos.rs

011/ 715 23 00

RADIO MARIJA
Kršćanski glas u vašoj kući!

FREKVENCJE:

NOVI SAD 90,0 MHz

SUBOTICA 90,7 MHz

SOMBOR 95,7 MHz

NIŠ 102,7 MHz

www.radiomarija.rs

@Radio.Marija.Srbije

@radiomarijasrbije

KONTAKT:

Ured: 024/600-099

Program: 024/600-011

SMS: 063/598-441

Slušajte nas i na aplikacijama:

Radio Marija Srbije
Radio Maria play

ILI-ILI

AKCIJA

Priključenje **BESPLATNO**

+ Birate između:

- 6 meseci po **1 dinar** ili
- 12 meseci sa **50% popusta**

Astra Telekom

011 44 22 009

GODINE
NOVOG
PREPORODA

STANISLAV

P R E P R E K

(ŠID, 16. IV. 1900. – PETROVARADIN, 13. II. 1982.)

Program obilježavanja

125. obljetnica rođenja skladatelja,
orguljaša, zborovođe, književnika i knjižničara

16. travnja 2025.

Posjet grobu u 16:45

Novomajursko groblje u **Petrovaradinu**

Sveta misa u 18 sati

crkva Imena Marijina u **Novom Sadu**

Sv. Misu predvodi mons. Josip Ivešić,
generalni vikar Srijemske biskupije

24. travnja 2025.

Svečana akademija u 19:30 sati

crkva Imena Marijina u **Novom Sadu**

24. svibnja 2025.

Svečana akademija u 19 sati

KPD „Đura Kiš“ u **Šidu**

Potpoma:

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

organizator:

suorganizatori:

